

**TÜRKİYE'DE ADLİ SOSYAL
HİZMET:
Temel Uygulama Alanları**

Prof. Dr. İshak AYDEMİR

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi AŞ'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-625-399-532-4	Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı Türkiye'de Adli Sosyal Hizmet: Temel Uygulama Alanları	Yayıncı Sertifika No 47518
Yazar İshak AYDEMİR ORCID iD: 0000-0001-8910-9413	Baskı ve Cilt Vadi Matbaacılık
Yayın Koordinatörü Yasin DİLMEN	Bisac Code SOC025000
	DOI 10.37609/akya.2948

Kütüphane Kimlik Kartı
Aydemir, İshak.

Türkiye'de Adli Sosyal Hizmet: Temel Uygulama Alanları / İshak Aydemir.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.
366 s. : rnk. res, şekil, tablo. ; 160x235 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253995324
1. Sosyal Bilimler--Sosyal Hizmet.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi AŞ

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Sevgili okurlar;

Sosyal hizmet mesleği insan hakları mesleğidir. Hukuk da toplumsal yaşamda bireyler ve birey-devlet arasındaki ilişkileri düzenler, temel kuralları belirler, bu kurallara uymayanları cezalandırarak toplumsal barışı sağlar ve en önemlisi zayıfı güçlüye karşı koruyarak insan hak ve özgürlüklerini güvence altına almayı sağlar. Sosyal hizmet mesleğinin de temel amacı, toplumsal kaynak, hizmet ve fırsatlardan toplumun bütün kesimlerinin adil bir şekilde hak temelli bir yaklaşımla faydalanmasını sağlamaya çalışmaktır. Her iki mesleğin de genelde amaçlarının kesiştiğini görmekteyiz. Sosyal hizmet mesleği bütün müdahalelerini bşr yasal dayanağa dayandırarak gerçekleştirmektedir. Yasaya dayanmayan bir mesleki uygulama yapmak olanaksızdır. Çünkü, sosyal hizmet uzmanları ağırlıklı olarak kamu kaynaklarını kullanırlar. Kamu kaynaklarının kullanımı yasal olarak tanımlanan usul ve esaslar çerçevesinde yetkilendirilmiş kişiler tarafından sağlanabilmektedir. Bu nedenle sosyal hizmet mesleği, müracaatçı sistemlerine hizmet sundukları bütün alanlarla ilgili olarak tanımlanan yasal düzenlemeleri bilmeye ihtiyaçları vardır.

Adli sosyal hizmet alanı sosyal hizmet mesleğinin en saygın ve yaygın uygulama alanlarından birisidir. Sosyal hizmet, sosyal hizmet mesleğinin dünyada kurumsal bir yapıya kavuşmasında öncülük etmiştir. Adli sosyal hizmet sistemi kapsamında sosyal hizmet, psikoloji, rehberlik ve psikolojik danışmanlık, çocuk gelişim uzmanları ve pedagoğ gibi farklı disiplinlerden gelen meslek elemanları, aile ve çocuk mahkemelerinde, adli destek ve mağdur hizmetlerinde, ceza infaz kurumlarında, denetimli serbestlik hizmetlerinde, çocuk izlem merkezlerinde ve çocuk eğitim evlerinde öncelikle sosyal hizmet müdahalesini gerçekleştirmektedirler. Bu hizmetleri sunan sosyal çalışma görevlileri; suçta sürüklenen çocuklarla, şiddet mağdurlarıyla, cinsel istismar mağduru çocuklarla adli görüşmeci, ceza infaz kurumlarındaki hükümlü ve tutuklularla psikososyal destek uzmanı, velayet ve vesayet işlemlerinde bilirkişi olarak, denetimli serbestlik uygulamalarında uzman olarak pek çok farklı sebeple adli sürece dahil olmuş bireylere yönelik farklı hizmetler sunmaktadırlar.

Gerek adli sosyal hizmet alanında çalışan sosyal hizmet uzmanları, diğer meslek elemanları, sosyal hizmet kademisyenleri ve gerekse alanda uygulama yapan sosyal hizmet öğrencileri ile yapılan görüşmeler sonucundaki geribildirimler doğrultusunda adli sosyal hizmet alanındaki uygulamalara ışık tutacak, rehber olacak ve bütüncül bir yaklaşımı esas alan kitaplara gereksinim duyulduğu belirlenmiştir. Ayrıca, bu alanda ciddi bir kaynak eksikliği olduğu ve bu eksikliği giderecek birden fazla kaynak oluşturacak çalışmalara da ihtiyaç duyulduğu gözlemlenmiştir. Adli sosyal hizmet alanına katkı vermek, alanda çalışan profesyonelleri teorik açıdan güçlendirmek amacıyla bu kitabın hazırlık süreci başladı. Daha sonra hazırlık sürecinde adli sosyal hizmet alanında çalışan meslektaşlarımla görüşmeler yapılarak bilgi ve deneyimlerinden faydalanılmıştır. Bu kitabın hazırlanmasında bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşan sosyal hizmet uzmanı meslektaşlarıma çok teşekkür ediyorum.

Bu kitap, adli sosyal hizmet kapsamında adli süreçlerde meslek elemanı olarak hizmet veren başta sosyal hizmet uzmanları, sosyal hizmet öğrencileri olmak üzere, sosyal sosyal çalışma görevlilerinin gerçekleştirdikleri adli görüşme uygulamalarında onlara destek olmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu kitap, sosyal hizmet, psikoloji, rehberlik ve psikolojik danışmanlık ve çocuk gelişim bölümlerinin öğrencileri ve mezunları ile adli alanla ilgilenen meslek elemanları ve uygulayıcılar için rehber niteliğinde olması beklenmektedir. Büyük bir emek ve özveriyle hazırlanan bu kitaptan yararlanacak olanlara iyi okumalar diliyorum.

Prof. Dr. İshak Aydemir

2023

İÇİNDEKİLER

ADLİ SOSYAL HİZMET: TANIM VE TARİHÇE	1
Giriş.....	1
1. Adli Sosyal Hizmet Nedir?	2
2. Adli Sosyal Hizmetin Dünyadaki Tarihsel Gelişimi	2
3. Adli Sosyal Hizmetin Türkiye’deki Tarihsel Gelişimi.....	6
4. Hukuk İle Sosyal Hizmet Mesleği	
SUÇ OLGUSU VE SUÇ TEORİLERİ.....	13
Giriş.....	13
1. SUÇ OLGUSUNUN TANIMLANMASI.....	13
1.1. Suçun Unsurları	15
2. SUÇ TEORİLERİ	16
2.1. Biyolojik Teoriler	17
2.2. Demonoloji Teorisi	20
2.3. Klasik Teoriler	21
2.4. Neo-Klasik Teoriler	22
2.5. Pozitivist Teoriler	23
2.6. Coğrafik Teori.....	25
2.7. Psikoloji Teorileri	26
2.8. Sosyolojik Teoriler	28
5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNUNA GÖRE SUÇ SINIFLANDIRILMASI. 37	37
Giriş.....	37
1. Türk Ceza Kanuna Göre Suç Kategorileri	37
1.1. Kişilere Karşı Suçlar.....	38
1.2. Topluma Karşı Suçlar	44
1.3. Millete ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler	46
1.4. Uluslararası Suçlar.....	48

YASAL OLARAK CEZAI SORUMLULUK	51
Giriş.....	51
1. Ceza Sorumluluğu (Ehliyeti)	
1.1. Adli Psikiyatrik Değerlendirme Açısından Ceza Sorumluluk Değerlendirilmesi	53
2. Türk Ceza Kanununda Ceza Sorumluluğunu Kaldıran Veya Azaltan Nedenler.....	57
2.1. Kanunun Hükmü ve Amirin Emri (Madde-24)	57
2.2. Meşru Savunma ve Zorunluluk Hali (Madde-25)	58
2.3. Hakkın Kullanılması ve İlgilinin Rızası (Madde-26).....	58
2.4. Sınırın Aşılması (Madde- 27).....	58
2.5. Cebir ve Şiddet, Korkutma ve Tehdit (amdde-28).....	58
2.6. Haksız tahrik (Madde-29).....	58
2.7. Hata (Madde-30)	59
2.8. Yaş Küçüklüğü (Madde-31).....	59
2.9. Akıl Hastalığı (Madde-32).....	60
2.10. Sağır ve Dilsizlik (Madde-33).....	60
2.11. Geçici Nedenler, Alkol veya Uyuşturucu Madde Etkisinde Olma (Madde-34)	60
TÜRKİYE ADALET SİSTEMİ.....	61
Giriş.....	61
1. Adalet Bakanlığı Teşkilat Yapısı	61
2. Bakanlığa Bağlı Ve İlişkili Kuruluşlar	
2.1. Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İşyurtları Kurumu.....	62
2.2. Adli Tıp Kurumu	63
2.3. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu	63
2.4. Türkiye Adalet Akademisi	63
2.5. Kişisel Verileri Koruma Kurumu.....	64
2.6. Hâkimler ve Savcılar Kurulu (HSK).....	64
3. Yargı Sistemi	65
4. Adli Yargı Sistemi	67
4.1. Yargıtay.....	68
4.2. Bölge Adliye Mahkemeleri.....	69
5. Ceza Mahkemeleri	69
5.1. Genel Ceza Mahkemeleri	69
6. Hukuk Mahkemele	
6.1. Sulh Hukuk Mahkemeleri	72
6.2. Asliye Hukuk Mahkemeleri.....	72

6.3. Hukuk İhtisas Mahkemeleri	72
7. İdari Yargı.....	74
7.1. Danıştay	74
7.2. Bölge İdare Mahkemeleri (İstinaf)	75
7.3. İdare Mahkemeleri.....	75
7.4. Vergi Mahkemeleri	76
7.5. Askerî Yargı	76
7.6. Askerî İdari Yargı.....	76
7.7. Uyuşmazlık Mahkemesi	77
TÜRKİYE CEZA İNFAZ KURUMLARI	77
1. Ceza İnfaz Sistemleri	77
2. Türkiye’de Ceza İnfaz Kurumları	79
3. Tiplerine Göre Ceza İnfaz Kurumla	
3.1. A Tipi Ceza İnfaz Kurumları	82
3.2. B Tipi Ceza İnfaz Kurumları	83
3.3. C Tipi Ceza İnfaz Kurumları	83
3.4. D Tipi Ceza İnfaz Kurumları.....	83
3.5. E Tipi Ceza İnfaz Kurumları	83
3.6. F Tipi Ceza İnfaz Kurumları	84
3.7. H Tipi Ceza İnfaz Kurumları.....	85
3.8. K Tipi Ceza İnfaz Kurumları.....	86
3.9. L Tipi Ceza İnfaz Kurumları	86
3.10. M Tipi Ceza İnfaz Kurumları	87
3.11. R Tipi Ceza İnfaz Kurumları (Rehabilitasyon Merkezi)	88
3.12. S Tipi Ceza İnfaz Kurumları	88
3.13. T Tipi Ceza İnfaz Kurumları	88
3.14. Y Tipi Ceza İnfaz Kurumları	90
4. Nitelik Açısından Ceza İnfaz Kurumu Tipleri	
4.1. Kapalı Ceza İnfaz Kurumları.....	90
4.2. Açık Cezaevleri	93
4.2. Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumları.....	96
4.3. Çocuk Eğitim Evleri.....	96
4.4. Askeri Cezaevleri.....	99

ADLİ SOSYAL HİZMET ALANINDA SOSYAL HİZMET UZMANLARININ ROL VE GÖREVLERİ..... 101

Giriş.....	101
1. Adli Sosyal Hizmet Alanında Sosyal Hizmet Uzmanlarının Rollerini	
1.1. Arabuluculuk Rolü.....	103
1.2. Savunuculuk Rolü	103
2. Ceza İnfaz Kurumlarında Psiko-Sosyal Hizmet/Yardımları Birimleri	
2.1. Psiko-Sosyal Yardım Servisi Çalışma Esasları.....	107
2.2. Psiko-Sosyal Yardım Servisinde Görevli İnfaz ve Koruma Memurlarının Nitelikleri ve Görevleri	108
2.3. Psiko-sosyal Yardım Servisinde Görevli İnfaz ve Koruma Memurları.....	108
2.4. Dosyalama ve Arşivleme Görevleri.....	109
2.5. Psiko-Sosyal Yardım Servisi Uzmanlarının Görevleri	109
2.6. Annesinin Yanında Kalan Çocuklara Yönelik Çalışmalar	112
2.7. Aile ve Sosyal Çevreye Yönelik Çalışmalar.....	113
2.8. Personele Yönelik Çalışmalar.....	113
2.9. İdari Görevler	114
2.10. Uzmanın Görevlerinde Yer Alan Kurul Üyeliklerinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	114
2.11. Psiko- Sosyal Destek Programları	114
2.12. Hükümlü/Tutuklu Aile Görüşmelerinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar .	118
2.13. Açlık Grevi, Kendine Zarar Verme, İntihar	118
3. Çocuk Eğitim Evinde Şu Rol Ve Görevleri	121
4. Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü (Emgçsm) Sosyal Hizmet Bürosundaki/ Kısmi Amirliğindeki Şu Rol Ve Görevleri	122
5. Çocuk Ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumundaki Rol Ve Görevleri.....	124
6. Çocuk İzlem Merkezlerinde Şu Rol Ve Görevleri	126
7. Çocuk Adalet Sisteminde Şu R	
7.1. Yakalama Anında Çocuğa Destek Olmak.....	128
7.2. Çocuğun Durumu ve Karakter Özellikleri Hakkında Sosyal İnceleme Raporları Hazırlamak	128
7.3. Toplumdaki Genç Suçluları Denetlemek/Süpervize Etmek	128
7.4. Hapis Cezası Süresince Destek Sağlamak.....	128
7.5. Salıverilme İçin Hazırlık Çalışmaları Yapmak	129
7.6. Salıverilme Sonrasında Çocuğa Destek Sağlamak (Tamamlayıcı Bakım).....	129
8. Adli Psikiyatri Alanında Sosyal Hizmet Uzmanlarının Rol ve Görevleri.....	131

ÇOCUK İZLEM MERKEZLERİ (ÇİM)'NDE SOSYAL HİZMET	137
Giriş.....	137
1. Çocuğa Yönelik Cinsel İstismar	138
2. Çocuğa Yönelik Cinsel İstismarda Çocuk İzlem Merkezleri (Ç	
2.1. Çocuk İzlem Merkezlerinin Tanımı ve Kuruluşu	140
2.2. Çocuk izlem Merkezlerinin Yapısı	146
2.3. Fiziksel Altyapı.....	146
2.4. Personel Durumu	147
2.5. Adli Görüşmecî Eğitimi.....	149
2.6. Çocuk izlem Merkezlerinde Görüşme Süreci.....	150
2.7. Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri (2022)	154
AİLE VE ÇOCUK MAHKEMELERİNDE SOSYAL HİZMET	157
Giriş.....	157
1. Aile Mahkemelerinde Adli Sosyal Hizmet	158
1.1. Aile Mahkemelerinin Görevleri	159
1.2. Aile Mahkemelerinde Sosyal Hizmet Uzmanlarının Görevleri	160
1.3. Aile İçi Şiddet Mağdurlarına Yönelik Koruyucu Ve Önleyici Tebdirler	162
1.4. Aile Mahkemelerinde Boşanma, Velayet, Vesayet İşlemleri	165
2. Çocuk Mahkemelerinde Sosyal Hizmet.....	171
2.1. Korunma İhtiyacı Olan Çocuklarla İlgili Süreçler.....	172
2. 2. Suça Sürüklenen Çocuklarla İlgili İşlemler	172
2.3. Çocuk Mahkemelerinde Sosyal Hizmet Uzmanlarının Görevleri	178
ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİNDE SOSYAL HİZMET	183
Giriş.....	183
1. Adli Destek Ve Mağdur Hizmetleri.....	184
2. Adli Destek Ve Mağdur Hizmetleri Birimlerinde Shu Rol Ve Görevleri.....	191
2.1. Adli Destek Görevlilerinin Görev ve Sorumlulukları	192
2.2. Adli Destek Görevlileri Tarafından Sosyal İnceleme Raporu Hazırlanması Süreci	193
2.3. Adli Görüşme Esasları	194
2.4. Adli Görüşme Sırasında Kullanılacak Teknikler	195
3. Mağdura Yaklaşım	196
3.1. Çocukla Adli Görüşme İçin Temel İlkeler.....	196

3.2. Mağdur Destek Hizmetlerinde Çok Disiplinli Yaklaşım	197
3.3. Genel Olarak Mağdura Yaklaşım Sürecinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar... 200	
3.4. Psiko-Sosyal Destek Sağlayan Görevlilerin Mağdurlara Yaklaşımı	202
3.5. Adli Görüşmeciler	203
DENETİMLİ SERBESTLİK UYGULAMASINDA SOSYAL HİZMET	205
Giriş.....	205
1. Denetimli Serbestlik İle İlgili Temel Kavramlar.....	206
2. Denetimli Serbestlik Tarihiçesi	208
3. Denetimli Serbestlik İle İlgili Yasal Ve İdari Düzenlemeler	211
3.1. 5402 Sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu	211
3.2. Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği	212
4. Denetimli Serbestlik İdari Yapılanması	213
4.1. Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	213
4.2. Denetimli Serbestlik Uzmanının Görev ve Sorumlulukları	214
4.3. Denetimli Serbestlik Şartları	218
4.4. Mağdur Destek Hizmetleri Bürosu.....	219
5. Denetimli Serbestlik Uygulamaları.....	220
5.1. Adli Kontrol.....	220
5.2. Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararı Kapsamında Hükmedilen Denetimli Serbestlik Tedbirleri (Denetimli Serbestlik Yönetmeliği, 2021).	222
5.3. Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar	223
5.4. Hapis Cezasının Ertelenmesi Hâlinde Hükmedilen Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesi	225
5.5. Diğer Denetimli Serbestlik Tedbirleri ve Bu Tedbirlerin İnfazı	225
Denetim altına alınan çocukların iyileştirilmesi.....	226
5.6. Tedavi ve Denetimli Serbestlik Tedbiri ve Bu Tedbirin Yerine Getirilmesi	228
5.7. Koşullu Salıverilme	228
5.8. 0 -6 Yaş Grubu Çocuđu Olan Annelere Denetimli Serbestlik Uygulaması	229
5.9. Aile İçi Şiddet Vakalarında Yapılacak İşlemler	229
5.10. Elektronik Cihazların Kullanılması Suretiyle Takip.....	230

DENETİMLİ SERBESTLİK KAPSAMINDA: SAĞLIK TEDBİRİ UYGULAMASI.....	233
Giriş.....	233
1. Madde Bağımlılığı	234
1.1. Madde Bağımlılığı İle İlgili Önemli Kavramlar.....	235
1.2. Bağımlılık Tanılanması.....	235
1.3. Bağımlılık Yapıcı Maddeler.....	236
1.4. Madde Bağımlılığının Ortaya Çıkmasını Etkileyen Faktörler	240
1.5. Madde Kullanımı ile İlgili Yasal Düzenlemeler	241
2. Madde Bağımlılığı Tedavisi.....	242
2.1. Medikal Tedavi	243
2.2. Ruhsal (Psikiyatrik) Bağımlılık Tedavisi	244
2.3. Madde Bağımlılığında Psiko-Sosyal Tedavi	245
2.4. Madde Bağımlılığını Önleme Çalışmaları.....	249
3. Tedavi Ve Denetimli Serbestlik Tedbiri	250
3.1. Denetimli Serbestlik Tedavi hizmetleri Genelgesi (2021).....	254
3.2. Denetimli Serbestlik Tedavi Hizmeti Veren Sağlık Tesisleri.....	255
3.3. Tedavi ve Denetimli Serbestlik Tedbiri Verilen Kişiler Hakkında Sağlık Tesislerince Yapılan İşlemler.....	255
ADLİ ARABULUCULUK.....	261
Giriş.....	261
1. Arabuluculuğunun Tanımlanması	262
1.1. Arabuluculuğun Kısa Tarihçesi.....	263
1.2. Arabuluculuğunun İlkeleri ve Sınırları.....	265
1.3. Arabuluculuğunun Avantajları	266
1.4. Türkiye’de Arabuluculuk Eğitimi.....	267
1.5. Arabuluculuk Süreci	268
2. Aile Arabuluculuğu	272
2.1. Aile Danışmanlığı ve Arabuluculuk Arasındaki Farklılıklar	273
ADLİ SOSYAL HİZMET ALANINDA KAYIT VE RAPORLAMA.....	281
Giriş.....	281
1. Kayıt Ve Raporlama.....	282
1.1. Sosyal Hizmette Kayıt Tutma ve Rapor Yazmanın Amaçları.....	282

2. Sosyal İnceleme Raporları (Sir).....	284
2.1. Türkiye’de Sosyal İnceleme Raporlarına İlişkin Yasal Düzenlemeler	286
2.2. Sosyal İnceleme Raporu Yazmanın Gerekçesi ve Önemi	288
2.3. Sosyal İnceleme Raporu Yazmada Temel İlke ve Teknikler	293
3. Adli Görüşme Raporları	300
4. Bireysel Değerlendirme Raporları	303
5. Denetimli Serbestlik Raporları	303
5.1. Sosyal Araştırma Raporu.....	304
6. Ceza İnfaz Kurumlarında Kayıt Ve Raporlar.....	307
6.1. Araştırma ve Değerlendirme Formu (ARDEF)	307
6.2. Gözlem ve Gelişim Değerlendirme Raporu	308
6.3. Eş Görüşmesi Ödülü ile İlgili Rapor	309
6.4. Hükümlüler ile Dış Kurum ve Bağışlar Hakkında Rapor	309
ADLİ SOSYAL HİZMET UYGULAMALARINDA ETİK KONULAR.....	311
Giriş.....	311
1. Adli Sosyal Hizmette Etik Uygulama	311
KAYNAKÇA.....	329
ADLİ SOSYAL HİZMET TEMEL KAVRAMLARI.....	345

KAYNAKÇA

- 5235 Sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun. (2004). 07.10.2004 tarih ve 25606 sayılı Resmi Gazete.
- 5237 Sayılı Türk ceza Kanunu (2004). 12.10.2004 tarih ve 25611 sayılı Resmi Gazete.
- 6284 Sayılı Kanun Kapsamında Teknik Yöntemlerle Takip Sistemlerinin Kullanılmasına Dair Yönetmelik. (2021). Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı. 04.09.2021 tarih ve 31588 sayılı Resmi Gazete.
- Abacı, C., Yıldız, H. (2017). Türk Adalet Sistemi ve Adliye Teşkilatı. (Ed.) Didem Yücel ve M. Burak Gönültaş. Adli Sosyal Hizmet Yaklaşım ve Müdahale (İçinde: 16-30), Ankara: Nobel Yayınevi.
- Acar, H. ve Çamur Duyan, G. (2003). Dünyada Sosyal Hizmet Mesleğinin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 14(1), 1-19.
- Adalet Bakanlığı CTE Genel Müdürlüğü (2018). İnfaz ve Koruma Memuru Yetiştirme Eğitimi, C. I, Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları
- Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü (2015). 24-25. Yasama Dönemi Faaliyet Raporu.<http://www.kgm.adalet.gov.tr/Faaliyetler/Donemfa/24DonemFal/yasama%20d%C3%B6nemi%20faaliyet%20raporu.pdf>.
- Adalet Bakanlığı Sözlüğü. (2023). Adalet Bakanlığı Hukuk Sözlüğü. <https://sozluk.adalet.gov.tr/>
- Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı (2014). 2014 Yılı Bakanlık Faaliyet Raporu. <https://rayp.adalet.gov.tr/Resimler/1/dosya/rapor2014.pdf>.
- Adalet Bakanlığı. (2023). *Elektronik İzleme*. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü. <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/elektronik-izleme>.
- Adalet Bakanlığı. (2023). Türk Adalet Sistemi. <https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/Dergi/13052022095441T%C3%BCrk%20Adalet%20Sistemi.pdf>.
- Adler, F., Mueller, G.O.W. and Laufer, W.S., (2004). *Criminology and the Criminal Justice System*. New York: McGraw-Hill Inc.
- Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Daire Başkanlığı. (2023). 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 53 üncü maddesinde Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığınının Görevleri. <https://magdur.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/gorevlerimiz>.
- Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Yönetmeliği (2021). Adalet Bakanlığı. 30.04.2021 tarih ve 31470 sayılı Resmi Gazete.
- Adli Görüşme Odaları Yönetmeliği. Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Mağdur Hakları Daire Başkanlığı. <http://www.cigm.adalet.gov.tr/adli-gorusme-odaları-yonetmeliği-01582>
- Aile Danışmanlığı Yönetmeliği. (2012). Gerçek Kişiler ve Özel Hukuk Tüzel Kişileri İle Kamu Kurum Ve Kuruluşlarınca Açılacak Aile Danışma Merkezleri Yönetmeliği. 04.09.2012 ve 28401 sayılı Resmî Gazete.

- Aile Mahkemeleri Kanunu (2003). 4787 Sayılı *Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun*. 18.01.2003 tarih ve 24997 sayılı Resmi Gazete.
- Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun (6284 sayılı). (2012). 20.03.212 tarih ve 28239 sayılı Resmi Gazete.
- Akıncı-Sokullu, F. (1999). *Kriminoloji*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Akpınar, İ. (2018). Suç Olgusu, Suç Teorileri ve Kadın Suçluluğu: Kayseri Örneği (Y. Lisans Tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı.
- Aksoy Retornaz, E.E. (2014). Beccaria'nın Hapis Cezasına Bakışı Üzerine Bir Değerlendirme. *TBB Dergisi*, 112, 93 – 106.
- Akyar, E., Dalkıran, K., Göçmen, M., Güngör, B., Kör, S., Şahin, S. (2017). Sosyal İnceleme Raporları İçin Yönetmeliklerdeki Görev Tanımları. *Sosyal Hizmet* (İçinde 132-135). Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayını, Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık 2015, (Yayın yılı 2017).
- Akyüz, E. (2021). *Çocuk Hukuku Çocukların Hakları ve Korunması*. Ankara : Pegem Akademi.
- Al, G, & Fakir, M. (2016). Debating The Role Of Custom, Religion And Law In 'Honour' Crimes: Implications For Social Work. *Ethics and Social Welfare*, 10 (2), 122–139. doi:10.1080/17496535.2016.1155632.
- Alcock, P., Harris, P. (1982). *Critical Text in Social Work and The Welfare State*. London: Macmillan Press.
- Altındağ, Ö ve Zengin, O. (2016). Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal Hizmet Uzmanları. *Adli Sosyal Hizmet: Yaklaşım ve Müdahale* (İçinde: 204-222). Ankara: Nobel Yayınevi, 1. Baskı.
- Anayasa Mahkemesi. (2023). Kuruluşundan Günümüze Anayasa Mahkemesi. <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mahkeme/tarihi/1/>.
- Anayurt, Ö. (2001). *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- APA (American Psychological Association- Amerikan Psikiyatri Birliği). (2013). *Mental bozuklukların tanıs ve sayımsal tanı ölçütleri başvuru elkitabı*. Beşinci Baskı (DSM-5) (Çev. ed: E Köroğlu). Ankara, Hekimler Yayın Birliği.
- Aron, R. (1994). *Sosyolojik Düşüncenin Evreleri (3. Baskı)*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aslan, N. (2012). *Tedavi ve Denetimli Serbestlik Tedbiri Altında Bulunan Bireylerin Aile Yapıları ve Algılanan Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi) Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Ankara*
- Atalay, O. (2015). *Ceza Hukukunda İnfaz Hukukunun Yeri ve Denetimli Serbestlik*. Türkiye'de Denetimli Serbestlik 10. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı (İçinde: 8-12). 8-10 Aralık, ISBN: 978-975-7978-76-3.
- Atamtürk, E. (2010). Aile Mahkemeleri Uygulamalarında Yaşanan Sorunların Aile Mahkemesi Uzmanlarının Tükenmişlik Düzeylerine ve İş Doyumlarına Etkisi (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Bilim Dalı.
- Atamtürk, E. (2014). Doç. Dr. Şener Koçyıldırım'a Armağan: Sosyal Hizmet ve Toplumla Çalışma (Vedat Işıkhani, Ed.). *Aile Mahkemelerinde Sosyal Hizmet Uygulamaları* (İçinde: 233-244). Ankara: Sosyal Hizmet Araştırma, Uygulama ve Geliştirme Derneği.

- Atar, Y., Ayan M., Karahan, S. (2006). *Temel Hukuk Bilgisi (4. Baskı)*. Konya: Mimoza Yayınları.
- Atay, C. (2012). *Hukuka Giriş*. Bursa: Sentez.
- Atıcı, A. (2023). *Cezaevinde Çocuk Olmak*. <http://www.sosyalpediatri.org.tr/uploads/ay-tugatici.pdf>
- Atılğan, E. Ü., Yağcıoğlu, S., & Çavdar, Y. (2014). *Çocuklarla Adli Görüşme İçin Rehber*. Ankara: UNICEF Türkiye.
- Avcı, A., Aslan H., Kerimoğlu, E. ve Yalın, A. (1995) . Çocuklarda fiziksel örselenmenin Ankara ve Adana illerinde görülme sıklığının taranması. *3P Dergisi*, 3(1), 39-43
- Aycan, N. (1991). Suçun Sosyolojik Açından Temellendirilmesi Üzerine Bir Deneme (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı.
- Aydemir, İ. ve Yurtkulu, F. (2012). Çocuğa Yönelik Cinsel İstismarla Mücadele: Çocuk İzlem Merkezi. *Ankara Sağlık Bilimler Dergisi*, 1 (2), 151-165.
- Bağ, Ö. ve Alşen, S. (2016). Çocuğun Cinsel İstismarının Değerlendirilmesinde Yeni Model: Çocuk İzlem Merkezleri. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi*, 6 (1), 9-14.
- Bağımlılık Danışma, Arındırma ve Rehabilitasyon Merkezleri Hakkında Yönetmelik. (2019). Sağlık Bakanlığı, 10 Mart 2019 tarih ve 30710 sayılı Resmi Gazete.
- Bağış, R.C. (2019). Çocukları Suça Sürükleyen Çevresel Nedenler: Sosyal Bağ ve Sosyal Öğrenme Teorileri Işığında Bir Değerlendirme. *Humanitas - International Journal of Social Science*, 7 (14), 203-221.
- Baktır, S. (2003). *Aile Mahkemeleri*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Bal, H. (2003.) *Hukuk Sosyolojisi*. Süleyman Demirel Üniversitesi Yayın No: 32, Isparta.
- Bal, H. (2004). *Çocuk Suçluluğu Kavramlar - Kuramlar - Saha Çalışmaları* (1. Baskı). Isparta: Fakülte Kitabevi.
- Bal, H. (2008). *Hukuk Sosyolojisi*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Yayınları.
- Balı, M. (2021). *Türkiye’de Ceza İnfaz Kurumları ve Tipleri (1923- 2018)* (Yüksek Lisans). Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Bilim Dalı.
- Ballı, Ö. (2010). Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi’ne Başvuran Çocuk İstismarı ve İhmali Olgularının Değerlendirilmesi (Uzmanlık Tezi). Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi: Adana.
- Barker, R. L. (1999). *The Social Work Dictionary* (4th Ed.). Baltimore: NASW Press.
- Barker, R. L. (2014). *The Social Work Dictionary* (6th ed.). Washington: DC: NASW Press. ISBN: 978-0-87101-447-4.
- Barker, R.L., Branson, D.M. (2013). *Forensic social work legal aspects of professional practice*. New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315821573>
- Baykara Acar, Y. (2011). *Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal Hizmetin Rolü* (Ed. Süleyman Hançerli vd.). Ankara: SABEV Yayınları.
- Baykara Acar, Y. (2015). *Adli Sosyal Hizmet ve Türkiye’de Çocuk Adalet Sisteminin Tarihi* (Ed. Arzu İçağasıoğlu-Çoban ve Seda Attepe-Özden). Ankara: Başkent Üniversitesi.
- Baykara Acar, Y. (2019). Sosyal Hizmette Kayıt Tutma ve Sosyal İnceleme Raporları. *Sosyal Hizmette Kayıt ve Raporlama* (İçinde: 9-43). B, Karakuş, U, Yanardağ (Ed.). Ankara: Nika Yayınevi.

- Beccaria, C. (2004). *Suçlar ve Cezalar Hakkında* (Çev. Sami Selçuk). Ankara: İmge Kitabevi.
- Beirne, P. ve Messerschmidt, J. W. (2006). *Criminology* (4. Baskı). California: Los Angeles. Roxbury.
- Belgin, D. (2011). Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İhlamların İcrası (Y. Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk (Medeni Usul ve İcra İflâs Hukuku) Anabilim Dalı, Ankara.
- Benedek, E. P. ve Brown, C. F. (1997). *Boşanma ve Çocuğunuz* (S. Katlan, Çev.). Ankara: HYB Yayıncılık.
- Beyazova, U. ve Şahin, F. (2007). Çocuk istismarı ve ihmaline yaklaşımda hastane çocuk koruma birimleri. *Türk Pediatri*, 42, 16-88.
- Biçer, Ü., Koç, S. (2011). Adli Tıbbın Tarihsel Gelişimi, Türkiye'deki Yapılanması ve Sorunları (Edt. Koç S, Can M.). *Birinci Basamakta Adli Tıp* (İçinde: 1-9). İstanbul: İstanbul Tabip Odası Yayınları.
- Bramer, A. (2007). *Social Work Low* (2nd, edt.). London: Pearson Longman.
- Browne, A. ve Finkelhor, D. (1986). Impact of child Sexual Abuse. *Psychol Bull*, 99, 66-77.
- Bulut, I. (1993). *Ruh Hastalığının Aile İşlevlerine Etkisi*. Ankara: Başbakanlık Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı yayınları.
- Burkay, S. (2008). Suç Teorileri ve Suç Olgusu: Antalya Örneği Y. Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı.
- Butcahart, A. ve Harvey, A.P. (2006). World Health Organization and International Society for Prevention Of Child Abuse and Neglect, Preventing Child Maltreatment : A guide to taking and generation evidence. WHO Pres, Geneva, Switzerland, 10.
- Bülbul, İ. (2020). Suça Sürüklenen Çocuk ile Adli Görüşme (Edt.R. AKGÜN) *Adli Sosyal Hizmet Teoriden Pratiğe* (s. 349-369). Ankara: Nika Yayınevi.
- Carter, M., Ferzil, M., Wiebe, E.N. (2004). Teaching Genre To English Firt-Language Adults: A Study of Laboratory Report. *Research in The Teaching of English*, 38(4), 395-419.
- CASW (Canadian Association of Social Workers). (2005). *Code of Ethics*. Ottawa: Author.
- Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik (2020). Adalet Bakanlığı. 29.03.2020 tarih ve 31083 sayılı Resmi Gazete.
- Ceza Muhakemesi Kanunu (5271 sayılı). (2004). 17.12.2002 tarih ve 25673 sayılı Resmi Gazete.
- Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun (2004), T.C. Resmi Gazete, 25685, (29.12.2004), <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5275.pdf> (15.06.2020)
- Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü. (2023). *Denetimli Serbestlik Faaliyetleri*. <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/ds-gene-bilgi#:~:text=%C3%9Cıkemizde%20denetimli%20serbestlik%20sistemi%2C%2020,ceza%20infaz%20sistemindeki%20yerini%20alm%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r>.
- Cılga, İ (2008). *Aile Mahkemelerinde Çalışma Yöntemi*. Ankara: Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Merkezi Yayınları.
- Cılga, İ. (2002). Aile Mahkemeleri Tasarısı Üzerine Bir Değerlendirme. *Aile ve Toplum Dergisi*, 5 (2),

- Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlardan Hükümlü Olanlara Uygulanacak Tedavi ve Diğer Yükümlülükler Hakkında Yönetmelik (2016). Adalet Bakanlığı. 26.07.2016 tarih ve 29782 sayılı Resmi Gazete.
- Conklin, J. E. (1994). *Criminology*. Macmillan Coll Div. ISBN 13: 9780023238116.
- Coogler, O. J. (1978). *Structured Mediation in Divorce Settlement: A Handbook for Marital Mediators*. USA: Lexington Books.
- Coşkun, H., Gönültaş, M. B. (2020). Adli Sosyal Hizmette Arabuluculuk (Edt. Rümeyza Akgün). Adli Sosyal Hizmet: Teoriden Pratiğe (İçinde: 323-328). Ankara: Nika Yayınevi.
- Crouch, D., Karch, S.B. (1998). Drug abuse handbook. By CRC Press LLC. <https://catbull.com/alamut/Bibliothek/Karch/Drug%20Abuse%20Handbook.pdf>.
- CTE Genel Müdürlüğü Proje. (2023). Türkiye Ceza İnfaz Kurumları Tarihçesi Araştırma Projesi. <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/turkiye-ceza-infaz-kurumlari-tarihcesi-arastirma-projesi>.
- Çakmak, D., Evren, C. (2006). *Alkol, madde kullanım bozuklukları*. İstanbul: Özgül Matbaacılık.
- Çalış, N. (2019). Etkili Bir Kayıt Tutma Raporlama ve Sunma. *Rapor Yazma İlke ve Teknikleri* (içinde, 79-100). Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, ISBN: 978-605-7638-86-1.
- Çeçen, A. (2020). *Adalet Kavramı (5. Baskı)*. Ankara: Astana Yayınları.
- Çifçi Gökçearslan, E. ve Ocaklı Özdemir, B. (2015). Sosyal Hizmet Uzmanları Neden Sosyal İnceleme Raporlarını Yazarlar? *Sosyal Hizmet, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayını* (İçinde: 88-26), Ocak/Haziran/ Temmuz-Aralık 2015, (Yayın yılı 2017).
- ÇİM (Çocuk İzlem Merkezi). (2011), Çocuk Cinsel İstismarı Eğitici Eğitimi, Ders Not ve Sunumları.
- Çoban, S. (2012). Sosyal Çevrenin Etkilerinin Çocukların Suç ve Problemleri Davranışları ile İlişkileri (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çocuk Görüşme Merkezleri/Süreç Nasıl İşleyecek. (2019). Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Başkanlığı: <https://magdur.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/cocuk-gorusme-merkezleri>.
- Çocuk İzlem Merkezi Genelgesi. (2012). Başbakanlık, 04.10.2012 tarih ve 28431 sayılı Resmi Gazete.
- Çocuk Koruma Kanunu (5395). (2005). Adalet Bakanlığı. 15.07.2005 tarih ve 25876 sayılı Resmi Gazete.
- Çocuk Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usûl ve Esaslar Hakkında Yönetmelik. (2006). 23.12.2006 tarih ve 26386 sayılı Resmî Gazete.
- Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun (2253 Sayılı). (1079). 21/11/1979 tarihli Resmi Gazete.
- Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlam ve Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesine Dair Yönetmelik. 04.08.2022 tarih ve 31913 sayılı Resmi Gazete.
- Dağlı, T. ve İnanıcı, M. A. (2011). *Hastane Temelli Çocuk Koruma Merkezleri İçin Başvuru Kitabı*. İhmal ve İstismara Uğrayan Çocuğa Bütüncül Yaklaşım, Ankara.
- Dağlı, T. ve İnanıcı, M.A. (2010). *Üniversiteler İçin Hastane Temelli Çocuk Koruma Merkezleri El Kitabı*. Ankara.

- Danış, Z., Aygün, M., Karasu, M., Danış, Y. (2019). Çocuk İzlem Merkezleri ve Sosyal Hizmet. *The Journal of Academic Social Science*, 7(89), 518-528.
- Demirbaş, T. (2005). *Kriminoloji*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Demirbaş, T. (2006). *Ceza Hukuku Genel Hükümler (4. Baskı)*. Ankara: Seçkin.
- Demirbaş, T. (2008). *İnfaz Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Demirbaş, T. (2013). *Ceza Hukuku Genel Hükümler (9. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği. (2021). Adalet Bakanlığı, 10.11.2021 tarih ve 31655 sayılı Resmi Gazete.
- Denetimli Serbestlik Kanunu (2005). *5402 Sayılı Denetimli Serbestlik Kanunu*. 20.07.2005 tarih ve 25881 sayılı Resmi Gazete.
- Dilbaz, N., Enez Darçın, A., Nurmedov, S., Noyan, O., Başabak, A.Z., Mordağ, O., Çengel, S.M. ve Dağ, M. (2014). *Madde kullanım riski ve madde bağımlılığından korunma*. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Aile Eğitim Programı, Ankara.
- Dinçkol, A. (2005). *Hukuka Giriş Hukukun Temel Kavramları*. İstanbul: Der.
- Dinler, V. (2006). *Mağduriyet Kavramına Çok Yönlü Yaklaşım*. Halil İbrahim Bahar (Ed.) Suç mağdurları içinde (İçinde: 49-71). Ankara: Adalet.
- Doğangün, B., Evli, S. (2017). Ceza sorumluluğunun değerlendirilmesi. D. Yücel, M. B. Gönültaş (Ed.). *Adli sosyal hizmet: Yaklaşım ve Müdahale* (İçinde:165-177), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Dolu, O. (2010). *Suç Teorileri (Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Dolu, O., Sözer, M.A., Başıbüyük, O., Karakuş, Ö., Geleri, A. ve Uludağ, Ş. (2012). *Kriminoloji*. (1. Baskı), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 273.
- Donay, S. (2014). *Türk Ceza İnfaz Hukuku (1. Baskı)*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Dönmezer, S. (1994). *Kriminoloji*. (8. Baskı), İstanbul: Beta Basım Yayım
- Duman, N. (2001). Uçucu madde bağımlılığı olan çocuk ve gençlere yönelik sosyal hizmet müdahalesi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayını, *İnsani Gelişme ve Sosyal Hizmet*, Prof. Dr. Nesrin Koşar'a Armağan, Ankara.
- Durak, E.Ş., Durak, M. (2020). *Adli psikoloji*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Durkheim, E. (1994). *Sosyolojik Metodun Kuralları* (çev. Enver Aytekin). İstanbul: Sosyal Yayınları.
- [Duyan, V. \(1996\). Sağlıkta Psiko-Sosyal Boyut \(Tıbbi Sosyal Hizmet\). Ankara: 72TDFO Yayınları.](#)
- [Duyan, V. \(2003\). Sosyal Hizmetin İşlev ve Rollerini. Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi,](#)
- Duyan, V. (2008). *Sosyal Hizmeti Tanımak ve Anlamak*. Ankara: Sosyal Hizmet
- Duyan, V. (2011). Çocuk Suçluluğunun Önlenmesinde Ailenin ve Okulun Önemi (Süleyman Hançerli vd. (Ed.). *Suçta Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar* (İçinde:168-179), Ankara: SABEV Yayınları.
- Dünya Sağlık örgütü (DSÖ). (2006). *Preventing Child Maltreatment: A Guide To Taking Action And Generating Evidence*, Genova.
- Ege, A., Altındağ, Ö. (2015). *Hollanda'da Denetimli Serbestlik*. Türkiye'de Denetimli Serbestlik 10. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı (İçinde: 61-67). 8-10 Aralık, ISBN: 978-975-7978-76-3.
- Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği (2001). İçişleri Bakanlığı, 13.04.2001 tarih ve 24372 sayılı Resmi Gazete.

- Erbay, A. (2017). Çocuk Ceza İnfaz Kurumlarının Çocuk Tutuklu/Hükümlüler Üstündeki Psikolojik Etkileri. *Aydın Toplum ve İnsan Dergisi*, 3 (1), 23-33.
- Erbay, E. (2013). Rapor Türleri. *Rapor Yazma İlke ve Teknikleri* (İçinde: 2-12). Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum.
- Erkan, G. (1997). *Sosyal Hizmette Mülakat*. Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Eryılmaz, M. B. (1998). Bir İnsan Hakkı Olarak Türkiye ve Diğer Avrupa Konseyi Üyesi Ülkelerinde Mağdurun Bilgilendirilme Hakkı. *Polis Dergisi*, 4 (15), 45-52.
- Fileborn, B., & Gargett, A. (2011). Sexual Assault Laws in Australia. Australian Institute of Family Studies. <http://www.aifs.gov.au/acssa/pubs/sheets/rs1/rs1.pdf>.
- Foucault, M. (2015). *Hapishanelerin Doğuşu* (çev. Mehmet Ali Kılıçbay). Ankara: İmge Kitapevi Yayınları.
- Foucault, M. (2017). *Hapishanenin Doğuşu* (Çeviren: Mehmet Ali Kılıçbay, Baskı:7). Ankara: İmge Kitabevi
- Geçtan, E. (2003). *Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Genç ve Yetişkin Hükümlü ve Tutukluların Eğitim ve İyileştirme İşlemleri Genelgesi. Adalet Bakanlığı 27.07.2007 tarihli ve 46/1.
- Gilbert, R., Fluke, J., O'Donnell, M., Gonzalez-Izquierdo, A., Brownell, M., Gulliver, P., Janson, S., ve Sidebotham, P. (2012). Child maltreatment: variation in trends and policies in six developed countries. *Lancet*, 25, 379(9817), 758-72
- Glasser, W. (2000). *Reality Therapy In Action*, New York: Harper Collins.
- Gökçeaslan, E. (2019). *Adli Sosyal Hizmet*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açık ve Uzaktan Öğretim Fakültesi Yayını, ISBN: 978-605-7638-52-6.
- Gökçeaslan Çifçi, E. ve Özdemir Ocaklı, B. (2015). Sosyal Hizmet Uzmanları Neden Sosyal İnceleme Raporlarını Yazarlar? Sosyal Hizmet, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayını (ss.37-40), Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık 2015, (Yayın yılı 2017).
- Göksu, T. ve Karakaya, M. (2009). Polisin Sapma Davranışlarının Etiketleme Kuramı Açısından Değerlendirilmesi. *Polis Bilimleri Dergisi*, 11(4), 27-43.
- Gönültaş, B. (2016). Adli Sosyal Hizmet: Adalet Mekanizmasındaki Yeri ve Önemi. D. Yücel, M. B. Gönültaş (Ed.). *Adli sosyal hizmet: Yaklaşım ve Müdahale* (İçinde:2-13), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Gönültaş, M. B., Elitez, D. (2021). Onarıcı Adalet Yaklaşımı, Çocuk adalet Mekanizması ve Sosyal Hizmet (Edt. M. Zafer Danış ve Beyza Koç). *Sosyal Hizmet Meslek ve Disiplininin Diğer Meslek ve Disiplinlerle İlişkisi* (İçinde: 193-212). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik (2020). Adalet Bakanlığı. 29.12.2020 tarih ve 31349 sayılı Resmî Gazete.
- Gözübüyük, Ş. (2008). *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*. Ankara: Turhan
- Green, G., Thorpe, J., Traupmann, M. (2005). The Sprawling Thicket: Knowledge And Specialisation İn Forensic Social Work. *Australian Social Work*, 58 (2), 142-153. doi:10.1111/j.1447-0748.2005.00199.x. ISSN 0312-407X.
- Güdek, İ. (2021). Türkiye’de Çocuk Eğitimcileri / Ceza İnfaz Kurumlarında Sunulan Eğitim Hizmetlerinin Tutuklu ve Hükümlü Çocuklar İle Kurum Öğretmenleri Açısından Değerlendirilmesi (Y. Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı.

- Gültekin, Ö. (2012). Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur Hakları. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 3 (11), 119-148.
- Güneş, D. (2007). Boşanma Sürecindeki Eşlerin Aile İçi İlişkileri İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi (Y. lisans Tezi). H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet ABD. Ankara.
- Gürkan, Ü. (1994). *Hukuk Sosyolojisine Giriş (2. Baskı)*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Hablemitoğlu, Ş. (2011). Aile İçi Şiddeti Önlemek Çocuk Suçluluğunu ve Mağduriyetini Azaltır mı? (Süleyman Hançerli vd. (Ed.). Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar, (İçinde: 93-102), Ankara: SABEV Yayınları.
- Hakeri, H. (2014). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Adalet Yayınları.
- Hakimler ve Savcılar Kurulu (HSYK). (2023). Hakkımızda. <https://www.hsk.gov.tr/hak-kimizda>.
- Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genelgesi. (2011). 18.01.2011 tarihli ve “10” No’lu “Soruşturma Usul ve Esasları” konulu Genelge.
- Healy, K. & Mulholland, J. (2012). *Writing Skills for Social Workers*. USA: Social Work in Action.
- Heinrich, G. (2014). *Ceza Hukuku Genel Kısım-I*. Ankara: Adalet Yayınları.
- Hekimoğlu, F. (2001). *Ceza İnfaz Hukuku ve Cezaevi İdaresi*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Henry, S., Milovanovic, D. (1996). *Constitutive Criminology- Beyond Postmodernism*. London: Sage Publications.
- <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/yardm-programi>
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Madde_bağımlılığı, 2021
- <https://www.ttb.org.tr/eweb/adli/8.html>, 2023.
- Hukuk Sözlüğü. (2023). *Adalet Bakanlığı Hukuk Sözlüğü*. <https://sozluk.adalet.gov.tr/hukuk>.
- Hukuk Sözlüğü. (2023). İnfaz nedir?. Adalet Bakanlığı, Adalet Sözlüğü, <https://sozluk.adalet.gov.tr/infaz>
- Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanun (5325). (2012). 22,06.2012 tarih ve 28331 sayılı Resmi Gazete.
- Hurst, H. (2009). Family Courts in the United States. *Family Court Bulletin*, 1(1). https://www.ncjj.org/pdf/CFC/Ohiofamilycourts_spring2009_incolor.pdf.
- Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2021). Adalet Bakanlığı, 14.09.2021 tarih ve 31598 sayılı Resmi Gazete.
- Hükümlü veya Yükümlüler ile Çocuklarının Sosyal Hizmetlerden Yararlandırılması Hakkında İş birliği Protokolü (2021). <https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2972021105709P-72.pdf>.
- IFSW (International Federation of Social Workers). (2014). *Global Definition of The Social Work Profession*. <https://www.ifsw.org/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/>
- Irwing, H. H. ve Benjamin, M. (1995). *Family Mediation: Contemporary Issues*. USA: SAGE Pub.
- Işık, E. (2015). *Türkiye’de Denetimli Serbestlik Uygulamalar*. Türkiye’de Denetimli Serbestlik 10. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı (İçinde: 3-7). 8-10 Aralık, ISBN: 978-975-7978-76-3.
- Işıktaç, Y. (2013). *Adalet Psikolojisi*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

- İcra ve İflas Kanunu (2004 Sayılı). (1932). 19.07.1932 tarih ve 2128 sayılı Resmi Gazete.
- İçağasıoğlu Çoban, A. (2015). Sosyal Hizmet Müdahalesinde Sosyal İnceleme Raporunun Yeri. *Sosyal Hizmet*. Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayını (ss.27-31), Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık 2015, (Yayın yılı 2017).
- İçli, T. (1991). Sosyal Problemlerin Göstergesi Olarak Bireysel Sapmalar. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 8(1-2), 13-18.
- İçli, T. (1993). Türkiye’de Suçlular-Sosyal Kültürel ve Ekonomik Özellikleri (3. Bask.). AKM Yayınları.
- İçli, T. (1994). *Kriminoloji*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- İçli, T. (2004). *Kriminoloji*. Ankara: Martı Yayınları.
- İçli, T. (2007). *Kriminoloji*. Ankara: Seçkin Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş
- İpek, K. (2010). Ceza ve Tevkifevleri. *Hapishane Kitabı* (s. 221-225). İstanbul: Kitabuss yayınları.
- Johnson, E.H. (1974). *Crime, Correction and Society*. Illinois: The Dorsey Pres, Homewood.
- Johnson, L. (1998). *Social Work Practice A Generalist Approach*. 6. ed. Allyn and Bacon. USA.
- Jukes, M. (2008). Morals, Rights And Practice In The Human Services: Effective And Fair Decision-Making In Health, Social Care And Criminal Justice. *Learning Disability Practice*, 11 (10), 24–25. doi:10.7748/ldp.11.10.24.s15.
- Kagle, J. (1996). *Social Work Records* (Second Edition). IL: Waveland, Prospect Heights.
- Kale, M. (2009). Türkiye’de Denetimli Serbestlik Sistemi (Y. Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Sivas.
- Kamer, K.V. (2007). *Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı* (2.Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Kamer, V. K. (2008). Madde Bağımlılarının Rehabilitasyonunda Yeni Dönem Denetimli Serbestlik. *TBB Dergisi*, 79, 275-308.
- Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü. (2023). 27. Çocukla Adli Görüşmeci Sertifikalı Eğitim Programı. <https://khgmsaglikhizmetleridb.saglik.gov.tr/TR-96595/27-cocukla-adli-gorusmeci-sertifikali-egitim-programi.html>.
- Kaner, S. (1992). Suçluluğu Açıklayan Yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 25 (2), 473-496. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000593.
- Kaplan, Y. (2005). Hukuk Kurumu (Edt. Sevinç Güçlü). *Kurumlara Sosyolojik Bakış* (İçinde), İstanbul: Birey Yayıncılık.
- Karaağaç, H. ve Çalık Var, E. (2021). Adli Psikiyatrik Alanda Sosyal Hizmet Uzmanlarının Rol ve İşlevleri. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*, 18, 125-141. Doi: 10.46218/tshd.995837.
- Karadöl, C. (2015). *Denetimli Serbestliğin Doğuşuna Kadar Avrupa Tarihinde Suç Ve Ceza*. Türkiye’de Denetimli Serbestlik 10. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı (İçinde: 47-53). 8-10 Aralık, ISBN: 978-975-7978-76-3.
- Karakehya, H., Kamer Usludam, S. (2015). Türk Ceza Hukuku Öğretisinde Suçun Manevi Unsuru Bağlamında Suç Genel Teorisine İlişkin Görüşler. *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 3(2), 1-24.
- Karataş, Z. (2017). Çocuklara yönelik denetimli serbestlik uygulamalarında sosyal hizmet müdahalesinin önemi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-20.

- Karataş, Z. ve Mavili Aktaş, A. (2019). Çocuk Adalet Sisteminde Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 19 (45), 1013-1044. 2019 ISSN: 2148-9424.
- Kendall-Tackett, K.A., Williams, L.M., Finkelhor, D. (1993) Impact of Sexual Abuse On Children. *Psychol Bull*, 113, 164-180.
- Kırımsoy, E., Acar, H., Yokuş Sevük, H. (2013). *Sosyal Çalışma Görevlileri İçin Eğitim Kitabı*. Ankara: Unicef Türkiye.
- Kırımsoy, E., Acar, H., Yokuş Sevük, H., Kaynak, H., Aydın, M., Antakyalıoğlu, Ş., Özdemir, U., Mutlu, Y. & Baykara Acar, Y. (2013). *Sosyal Çalışma Görevlileri İçin Eğitim Kitabı*. Ankara: Türkiye'de Çocuklar İçin Adalet Projesi Yayınları.
- Kızılçelik, S. (1996). *Sosyoloji Teorileri-3*. İzmir: Saray Kitapevleri
- Kızmaz, Z. (2005). Sosyolojik Suç Kuramlarının Suç Olgusunu Açıklama Potansiyelleri Üzerine Bir Değerlendirme. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(2), 149 – 174.
- Kızmaz, Z. (2013). Modernleşme ve Suç: Kuramsal Açından Bir Bakış. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(1), 229-240.
- Killan, M.L. & Maschi, T. (2009). A History of Forensic Social Work In United States. *Forensic Social Work. Psychosocial and Legal Issues in Diverse Practice Setting*.
- Kirst Ashman, K. K. ve Hull, G. H. (1999). *Understanding Generalist Practice* (Second Edi.) Chicago; IL: Nesson-Hall Publishers.
- Kişisel Verileri Koruma Kurulu (KVKK). (2023). Tarihçe. <https://www.kvkk.gov.tr/icerik/2075/Kurumsal-Tarihce>
- Koparan, R. (2006). TCK Genel Hükümler Ceza Sorumluluğunu Kaldıran ve Azaltan Sebepler. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (64), 337-367.
- Koşar, N.G. (1987). Bir Yetiştirme Yurdundaki Çocuklarla İlgili Kayıtların İncelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 5 (2-3), 99-117.
- Köknel, Ö. (1998). *Bağımlılık*. Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.
- Köroğlu, E. (2014). *DSM – 5.Tanı Ölçütleri Başvuru Kitabı*. Hekimler Yayın Birliği.
- Kut, S. (1988). *Sosyal Hizmet Mesleği, Nitelikleri, Temel Unsurları, Müdahale Yöntemleri*. Ankara.
- Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezleri Yönetmeliği (2013). 29 Aralık 2013 Tarih ve 28866 Sayılı Resmî Gazete.
- Mağdur Destek Daire Başkanlığı (2017). Çocuk Teslimi Sürecine Mağduriyet Odaklı Yaklaşım. https://magdur.adalet.gov.tr/Resimler/Dergi/22102020134332cocuk_teslimi_raporu7_7_2017_.pdf.
- Mağdura Yaklaşım Kılavuzu (2021). *Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı*. Ankara; Deniz Ofset Matbaacılık. ISBN 978-605-2163-29-0.
- Mardin, Ç. (2018). Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlamların İcrası (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Medeni Usul ve icra-İflas Hukuku Anabilim Dalı.
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. (Çev.: D. Kömürcü ve O.Akınhay). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Maschi, T., George, S.L. (2017). *Forensic Social Work* (2nd Edition). Psychosocial and Legal Issues Across Diverse Populations and Settings. 978-0-8261-2066-3 (Print) 978-0-8261-2067-0, (eBook). DOI: 10.1891/9780826120670.
- Mavi, Ö. (2008). İcra Takibiyle Çocukla Kişisel Kurulmasının Sebepleri, İcra Uzmanının Rolü ve Çocuğun Durumu. *TBBD*, 74, 269-281.

- Mavili Aktaş, A., Daşbaşı, S. (2020). *Mağdur Hakları ve Sosyal Hizmet Yaklaşımı. Adli Sosyal Hizmet: Yaklaşım ve Müdahale* (İçinde: 245-258). Ankara: Nobel Yayınevi, 2. Baskı.
- Mccaghy, C. H. (1976). *Deviant Behavior*. London: MacMillan Publication.
- McLaughlin, E. (2001). *Sage Dictionary of Criminology*. London: Sage Publication.
- Mclaughlin, E., Muncie J., Hughes, G. (2003). *Of The Development of the Propensity to Crime. Quetelet, Criminological Perspectives Essential Readings*. Lodon: Sage.
- Merton, R. (1938). Social Structure and Anomie. *American Sociological Review*, 3(5), 672-682.
- Mikalunas, R. (2015). *Litvanya'da Denetimli Serbestlik*. Türkiye'de Denetimli Serbestlik 10. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı (İçinde: 83-85). 8-10 Aralık, ISBN: 978-975-7978-76-3.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018). Adalet: Yargı Teşkilatı Ve Yargı Bilişim Sistem İşlemleri. http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller/Yarg%C4%B1%20Te%C5%9Fkilat%C4%B1%20ve%20Yarg%C4%B1%20Bili%C5%9Fim%20Sistem%20%C4%B0%C5%9Flemleri.pdf.
- Mohler-Kuo, M., Landolt, M.A., Maier, T., Meidert, U., Schönbucher, V., ve Schnyder, U. (2013). Child Sexual Abuse Revisited: A PopulationBased Cross-Sectional Study Among Swiss Adolescents. *J Adolesc Health*. doi: 10.1016/j.jadohealth.2013.08.020
- Munson, C.E. (2015). *Forensic social work and expert witness testimony in child welfare*. In: Corcoran K, Roberts AR, editors. Social worker's desk references. UK: Oxford University Press; pp. 1121-34.
- Mutlu, E. (2015). Madde bağımlılığının tedavisinde sosyal hizmet uzmanlarının rol ve işlevleri: Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezi örneği. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*. 6(5),16-23.
- Mutlu, E., Çetin, M. K. ve Saçaklı, G. (2014). Uyuşturucu Madde Bağımlılığı Tedavisi. TUBİM (Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığını İzleme Merkezi), 2014 Raporu, Bölüm 5.
- Mutlu, Z. (2017). *Aile Mahkemelerinde Sosyal İnceleme Raporu. Sosyal Hizmet* (İçinde 80-89). Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayını, Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık 2015, (Yayın yılı 2017).
- Mutlu, Z. (2020). *Aile Mahkemesinde Tedbir Kararlarının Çocuğun Psikososyal Sağlığına Etkisinin Vaka Analizi Yoluyla Değerlendirilmesi*. Tam Metin Sözlü Bildiri (İçinde: 194-205). III. International Health Science And Life Congress 04-06 June 2020 Burdur/Turkey
- Nadir, U., Nuhoglu, H. (2016). Adli Sosyal Hizmet Açısından Mesleki Bir Rol Olarak Aile Ara Buluculuğu (Ed.) Didem Yücel ve M. Burak Gönültaş.) *Adli Sosyal Hizmet Yaklaşım ve Müdahale* (İçinde: 325-241), Ankara: Nobel Yayınevi.
- NASW (National Association of Social Workers). (2023). A Guide to Record Keeping. <http://naswct.org/professionalinformation/legal/guide-recordkeeping/>.
- Neigh, G.N., Gillespie, C.F., and Nemerof, C.B. (2009). The Neurobiological Toll of Child Abuse and Neglect. *Trauma, Violence & Abuse*,10 (4), 389-410
- NLASW (Newfoundland and Labrador Association of Social Workers). (2014). Standards for social work recording. [http://www.nlasw.ca/pdf/ Practice_Standards/Standards_for_Social_Work_Recording_2014.pdf](http://www.nlasw.ca/pdf/Practice_Standards/Standards_for_Social_Work_Recording_2014.pdf).

- NOFSW (National Organization of Forensic Social Work). (2023). Specialty Guidelines for Values and Ethics https://www.nofsw.org/_files/ugd/f468b9_20e60b0830ed4a-51808154902b7e9f20.pdf
- Oglensky, B.D. (2004). Record -writing and Professional Socialization in Social Work. *The International Journal of Interdisciplinary Social Sciences*, 3 (6), 7-14.
- Ögel, K. (2001). *İnsan, yaşam ve bağımlılık tartışmalar ve gerçekçeler*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- Ögel, K. (2002). *Bağımlılığı Önleme: Anne-Babalar Öğretmenler İçin Kılavuz*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- Ögel, K. (2014). *Bağımlı Aileleri İçin Rehber Kitap*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Genel Yayın: 3008, 1. Basım, İstanbul.
- Ögel, K. (2014). *Çocuk, Suç ve Bireyselleştirilmiş İyileştirme*. <http://ogelk.net/Dosyade-po//cocuk%20suc%20bireysellestirilmis%20iyilestirme.pdf>.
- Ögel, K., Karadayı, G., Şenyuva, G., & Topsakal, E. Ö. (2011). Assessment of risks and needs of juvenile offenders: Development and Standardization of Examination and Assessment Form (ARDEF). *Anatolian Journal of Psychiatry*, 12(2), 143-150.
- Öncü, F., Sercan, M. (2007). Ceza Hukukunda Adli Psikiyatri (Edt: Mustafa Sercan). *Adli Psikiyatri Uygulama Kılavuzu* (İçinde: 33-49). Ankara: Türk psikiyatri Derneği Yayınları
- Önder, A. (1991). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Beta Basın Yayın.
- Öner, U. (2006). *Çatışma Çözme ve Arabuluculuk Eğitimi*. Kuzgun, Y. (Ed.). İlköğretimde Rehberlik (içinde:189-234). Ankara; Nobel Yayın Dağıtım.
- Önkal, G. ve Sarı, Ö. (1922). *Suçun Sosyolojisi; Cezanın Felsefesi* (2. Baskı). İstanbul: Nobel Akademik Yayınları.
- Öntaş, Ö. C. (2010). Çocuk İhmal ve İstismarı ve Sosyal Çalışma (Sosyal Hizmet). Çocuk İhmal ve İstismarı-II. *Katkı Pediatri Dergisi*, 32 (5), 559-568.
- Özbesler, C. (2015). *Sosyal İnceleme ve Değerlendirmede Kuramsal Bilgi ve Yetkinliğin Önemi*. Sosyal Hizmet. Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayını (88-26), Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık 2015, (Yayın yılı 2017).
- Özdabakoğlu, E. H. (2007). 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, Ankara: Adalet.
- Özdemir, P. (2020). Adli Sistem ve Adli Sosyal Hizmette Dönüşüm (Edt.R. AKGÜN). *Adli Sosyal Hizmet Teoriden Pratiğe* (s. 91-112). Ankara: Nika Yayınevi.
- Özgenç, İ. (2006). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (6. Bsk.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özgenç, İ. (2006). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin.
- Özgenç, İ. (2013). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Adalet Yayınlar.
- Özgenç, İ., Üzülmüş, İ. (2020). *Ceza Genel Hukuku*. (3. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.
- Öztan, B. (2015). *Aile Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Parker, S., Fook, J., Pease, B. (2016). *Empowerment: The Modern Social Work Concept Par Excellence*, Transforming Social Work Practice, Routledge, pp. 162–170. doi:10.4324/9780203164969-19, ISBN 978-0-203-16496-9.
- Pelendecioğlu, B., ve Bulut, S. (2009). Çocuğa Yönelik Aile İçi Fiziksel İstismar. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 9 (1), 49-62.
- Purutçuoğlu, E. (2018). Adli Sosyal Hizmet ve Etik. *International Social Sciences Studies Journal*, 4(27), 5861-5875.

- Sağlam, Y. (2003). *Türk İnfaz Sisteminde Ceza İnfaz Kurumları*. Ankara.
- Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü (2023). Çocukla Adli Görüşmecî Sertifikalı Eğitim Programı. Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığı. <https://khgmsaglikhizmetleridb.saglik.gov.tr/TR-96595/27-cocukla-adli-gorusmeci-sertifikali-egitim-programi.html>.
- Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü. (2023). *Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM) Listesi*. <https://khgmsaglikhizmetleridb.saglik.gov.tr/TR,43119/cocuk-izlem-merkezi-cim-listesi.html>.
- Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, (2019). 2018 Yılı Uyuşturucu ile Mücadele Faaliyet Raporu. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/tutun-mucadele-bagimlilik-db/Uyusturucu/Uyusturucu_Faaliyet_Raporu_16.08.2019yeni.pdf.
- Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, (2020). 2019 Yılı Uyuşturucu ile Mücadele Faaliyet Raporu. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/tutun-mucadele-bagimlilik-db/Uyusturucu/Uyusturucu_Faaliyet_Raporu_16.08.2019yeni.pdf
- Sağlık Hizmetleri genel Müdürlüğü. (2017). *Çocukla Adli Görüşmecî Sertifikalı Eğitim Programı*. <https://dosyamerkez.saglik.gov.tr/Eklenti/8608,cocukla-adli-gorusmeci-standartlaripdf.pdf?0>
- Santisteban, D. A., Coatsworth, J. D., Perez-Vidal, A., Kurtines, W. M., Schwartz, S. J., LaPerriere, A., & Szapocznik, J. (2003). Efficacy of brief strategic family therapy in modifying Hispanic adolescent behavior problems and substance use. *Journal of Family Psychology*, 17(1), 121.
- Saruç, S. (2014). Adli Sosyal Hizmetin Tanımlanması ve Adli Sosyal Hizmet Uygulamasında Etik İlkeler (Edt. Arzu İçağasioğlu Çoban ve Seda Attepe Özden). *Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet* (İçinde: 196-205). Ankara: Haberal Eğitim Vakfı.
- Schmallegger, F. (2006). *Criminology Today (4. Baskı)*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Selçuk, S. (2004). *Beccaria'nın İnsanlığa Bildirisi*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Sercan, M. (2007). Giriş (Edt: Mustafa Sercan). *Adli Psikiyatri Uygulama Kılavuzu* (İçinde: 23-15). Ankara: Türk psikiyatri Derneği Yayınları.
- Sezal, İ. (2002). *Sosyolojiye Giriş*. Ankara: Martı Kitap ve Yayınevi.
- Sheehan, R. (2016). Forensic Social Work: Implementing Specialist Social Work Education. *Journal of Social Work*, 16 (6), 726–741. doi:10.1177/1468017316635491.
- Shefaor, B.W.; Horejsi, J.C. (2014). *Sosyal hizmet uygulaması, temel teknikler ve ilkeler* (Çev. Editörü: Durdu Baran Çiftci), Nika Yayınevi, Ankara.
- Smith, D. (2005). Probation and Social Work. *British Journal of Social Work*, 35, 621-637.
- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK). (1983). 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kurumu. 27.05.1983 tarih ve 18059 sayılı Resmi Gazete.
- Soyaslan, D. (1998). *Kriminoloji (Suç ve Ceza Bilimleri)*. (2. Baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları. No:526.
- Soysal, H. (2012). *Temel Konu ve Kavramlar: Adli Psikiyatri* (1. Baskı). İstanbul: Özgür Yayınları.
- Sussman C, AMES K (2008). *Substance Abuse And Withdrawal Symptoms*. Cambridge University Press, DOI:10.1017/CBO9780511500039.
- Şahin, C. (2009). *Ceza Muhakemesi Hukuku I*. Ankara: Seçkin.

- Şamar, B. (2018). Mağduriyet Bağlamında Adli Sosyal Hizmet ve Adli Görüşme Odaları: Eskişehir Adliyesi Örneği (Y. Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı.
- Şekerci, C. (2019). Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 30. Yılında Türkiye'de Çocuk Mahpus Olmak, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, Ankara.
- Şen, B. (2013). Boşanma Süreci ve Arabuluculuğu (Y. Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Ankara.
- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri Hakkında Yönetmelik (ŞÖNİM). (2016). Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. 17.03.2016 tarih ve 29656 sayılı Resmi Gazete.
- Taşkın, E. E. ve Yılmaz, C. (2020). Çocuk Suçluluğunda Akran Etkisi (Mehmet Çakır ve Fatih Kahraman (Ed.). *Sosyal Problemler Sosyolojisi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Tata, C. (2010). A Sense Of Justice: The Role of Pre-Sentence Reports In The Production (And Disruption) Of Guilt And Guilty Pleas. *Punishment & Society*, 12 (3), 239-261.
- Tatlıcıoğlu, O. (2021). Hukuk ve Sosyal Hizmet (Edt. M. Zafer Danış ve Beyza Koç). *Sosyal Hizmet Meslek ve Disiplininin Diğer Meslek ve Disiplinlerle İlişkisi* (İçinde: 173-192). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- TBMM (2009). Uyuşturucu Başta Olmak Üzere Madde Bağımlılığı ve Kaçakçılığı Sorunlarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Özet Raporu, "Madde Kullanımı ve Bağımlılığı İle Kaçakçılığının Önlenmesi Alanlarında Tespit Edilen Sorunlar ve Çözüm Önerileri", 2009, Ankara.
- Thompson, N. (2013). *Kuram ve Uygulamada Sosyal Hizmeti Anlamak*. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Thotakura, S. (2014). Crime: A Conceptual Understanding. *Indian Journal of Applied Research*, 4(3), 195-196.
- Trabzon Barosu. (2015). *Çocuk İzlem Merkezleri: Türkiye Raporu*. Trabzon Barosu Çocuk Hakları Komisyonu. <http://web.e-baro.web.tr/uploads/61/2015/cim%20tr.pdf>.
- TUBİM (Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığını İzleme Merkezi), 2014 Raporu.
- TUBİM (Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığını İzleme Merkezi), 2020 Raporu. EGM Yayın Katalog No: 712, NDB Yayınları: 20, Yayın No: 2020/6. http://www.narkotik.pol.tr/kurumlar/narkotik.pol.tr/TUB%C4%B0M/TU%CC%88RKI%CC%-87YE-UYUS%CC%A7TURUCU-RAPORU_26-HAZI%CC%87RAN-FI%CC%-87NAL-1_.pdf.
- Tunç, H. (2008). Polisin Suç Olgusuna Bakışı ve Suça Karşı Uzmanlaşma Çalışmaları (Y. Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Türk Ceza Kanunu (2537 Sayılı). (2004). 12.10.2004 tarih ve 25611 sayılı Resmi Gazete.
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2023). *Adalet. Güncel Türkçe Sözlük*. <https://sozluk.gov.tr/>.
- Türk Medeni Kanunu (4721 Sayılı) (2001). 08.12.2001 tarih ve 24607 sayılı Resmi Gazete.
- Türkiye Adalet Akademisi (TAA). (2023). Tarihçe. <https://taa.gov.tr/sayfa/tarihce>.
- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK). (2023). Kuruluş. <https://www.tih.gov.tr/kategori/pages/Kurulus>.
- Uluğtekin, S. (1991). *Hükümlü Çocuk ve Yeniden Toplumsallaşma*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.

- Uluğtekin, S. (1994). *Çocuk Mahkemeleri Ve Sosyal İnceleme Raporları*. Bizim Büro, Ankara.
- Uluğtekin, S. (2012). *Denetimli Serbestlik Altındaki Gençler ve Ailelerine İlişkin Araştırma: İhtiyaçlar ve Beklentiler*. Ankara: ÖZGEDER.
- Uluğtekin, S. (2014). *Çocuk Mahkemeleri ve Sosyal İnceleme Raporları*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayını, Yayın No: 71.
- Ulukol, B. ve Orhan, G. (2017). Çocuk Cinsel İstismarı ve Türkiye’de Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM) Uygulaması. *The Interdisciplinary Journal of Law and Forensic Sciences*, 2 (1), 19-35.
- Ulukol, B., Kahilogullari, A., Torunoglu, M.A., Kocak O.F., Oral, R., Yuksel, F., Celik, S., ve Akdag, R. (2013). A new project; A structured child protection service in Turkey. International Congress of Pediatrics, 24-29 Ağustos 2013, Australia: Melbourne.
- UNICEF (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu). (2013). Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal Çalışmanın Rolü. UNICEF Orta ve Doğu Avrupa ile BDT Bölge Temsilciğinin talebi üzerine Nigel Cantwell tarafından hazırlanmıştır.
- UNODC (Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi). *World drug report 2008* (Dünya Uyuşturucu Raporu, 2008).
- Vaughan, C. (1984). *Addictive drinking, penguin*, New York, 75-76.
- Vito, G. and Holmes, R. (1994). *Criminology: Theory, Research Policy*. California: Wadsworth Publishing.
- Vold, G., Bernard, T., Snipes J. (2002). *Theoretical Criminology (5. Baskı)*. New York: Oxford Üniversitesi Yayınları.
- Walklate, S. (1998). *Understanding Criminology: Current Theoretical Debates*. Buckingham-Philadelphia: Open University Press.
- World Health Organization (WHO) (2016). Remarks at the UN General Assembly Special Session on the World Drug Problem, Speech of Dr Margaret Chan, Director-General of the World Health Organization (19 April 2016), New York, USA.
- Yalvaç, G. (2010). *TCK, CMK, CGTİK ve İlgili Mevzuat*. Adalet Yayınları.
- Yanardağ, U. (2019). Amerikan Ulusal Adli Sosyal Çalışma Derneği Etik İlkeler Belgesi Türkiye’de Uygulanabilir Mi? Adli Alanda Çalışan Sosyal Çalışmacılara Dair Nitel Bir Araştırma. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 30(2), 438-462.
- Yargıtay 19. Ceza Dairesi - 2015/3782 karar - Tarih:31.7.2015
- Yavuz, A. H. (2012). Denetimli Serbestliğin Türk Ceza Adalet Sistemindeki Tarihsel Gelişim Süreci. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 100, 317-342.
- Yavuz, A. H. (2015). *Türkiye’de Denetimli Serbestlik Mümkün Müdür? Dünü, Bugünü Ve Yarınıyla Türk Ceza Adalet Sisteminde Denetimli Serbestlik*. Türkiye’de Denetimli Serbestlik 10. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı (İçinde: 47-53). 8-10 Aralık, ISBN: 978-975-7978-76-3.
- Yavuz, H. (2011). *Ceza Adalet Sisteminde Denetimli Serbestlik* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Ankara.
- Yavuzer, H. (1986). *Psiko - Sosyal Açından Çocuk Suçluluğu*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, Nr. 2798, İstanbul.
- Yavuzer, H. (1998). *Çocuk ve Suç* (9. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.
- Yıldız, S. (2002). Ceza Hukukunda Akıl Hastalığı ve Akıl Hastalığının Yargılanması. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (4), 140-151.

- Yılmaz, Z. (2007). *Ceza Muhakemesinde Mağdur Hakları-Davaya Katılma-Yargılama Giderleri*. Ankara: Seçkin.
- Yurdakök, K. (2010). Çocuk İstismar ve İhmali, Tanım ve Risk Faktörleri. *Katkı Pediatri Dergisi*, 32 (4), 423-434.
- Yücel, D. (2016). *Ceza İnfaz Kurumları. Adli Sosyal Hizmet: Yaklaşım ve Müdahale* (İçinde: 36-58). Ankara: Nobel Yayınevi, 1. Baskı.
- Yücel, M. T. (2004). *Kriminoloji*. İstanbul: Umut Vakfı Yayınları.
- Yücel, M.T. (1973). *Suç ve Ceza Anatomisi*. Ankara: Yarı Açık Cezaevi Matbaası.
- Yücel, M.T. (1973). *Suç ve Ceza Anatomisi*. Ankara: Yarı Açık Cezaevi Matbaası.
- Yüksel, F., Keser, N., Odabaş, E., Kars, G.B., Yurtkulu, F., Daşkafa, F., Arslan, F. ve Cayrat, E. (2013). Çocuk İstismarı ve Çocuk İzlem Merkezleri. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*, 12 (2), 18-22.
- Zafer, H. (2016). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Zastrow, C. (1995). *The Practice Of Social Work*. California: Brooks/Cole Publishing
- Zastrow, C. (2013). *Sosyal Hizmete Giriş* (Çev. A. Baykara vd.). Ankara: Nika Yayınevi.
- Zastrow, C. (2013). *Sosyal Hizmete Giriş*. (Çeviri: kitap editörü, Durdu Baran Çiftçi) Nika Yayınevi, Birinci Baskı, Ankara.
- Zastrow, C. (2017). *Sosyal Hizmete Giriş* (Ed., Durdu Baran Çiftçi). Ankara: Nika Yayınevi.

ADLİ SOSYAL HİZMET TEMEL KAVRAMLARI

Adalet, Arapça kökenli bir kavram olup, “Adl” sözcüğünden türemiş, hukuk ve haklılıkla sıkı sıkıya bağlanmış olup; Hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme, herkese kendine uygun düşeni, kendi hakkı olanı verme ve yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanmasıdır (Çeçen, 2020; TDK, 2023).

Adli Destek Görevlisi: Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı ile adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlükleri bünyesinde psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacı olarak çalışanlardır (ADMHY, 2021).

Adli Destek Hizmetleri: Cumhuriyet Başsavcılığı veya mahkemelerin talebiyle ya da kişilerin başvurusu ile psikolog, pedagog, sosyal çalışmacılar ve ilgili diğer personel aracılığıyla sunulan hizmetlerdir (ADMHY, 2021).

Adli Destek Planı: Bireysel değerlendirme sürecinden sonra kırılğan gruba girdiği tespit edilen mağdur hakkında, adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü tarafından sunulacak hizmetler ile adli süreç kapsamında mağdura destek ve koruma sağlanmasına yönelik önerilen tedbirlerin yer aldığı belgedir (Mağdura Yaklaşım Kılavuzu, 2021).

Adli görüşme, yaşanan olay ile ilgili bilgi alınmasına, suçun tespiti veya aydınlatılmasına yönelik olarak, kötü muamelenin her türü ile karşılaşan, karşılaştığında kuşkulanan veya kötü muameleye tanıklık eden çocuğun dinlenmesi veya alınan bilgilerin kayda alınarak tutanağa geçirilmesi ve rapor düzenlenmesidir (Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2017).

Adli görüşmeci, çocukla adli görüşme yapan, görüşme esnasında aldığı bilgileri çocuğun gelişimini, psikolojik özelliklerini ve yaşadığı travmanın çocuktaki etkilerini dikkate alarak değerlendirme ve çocuğun bu süreçte örselenmesini mümkün olan en üst düzeyde önleyebilme becerisine sahip olan kişidir (Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2017).

Adli Görüşmeci: Adli görüşme odasında çalışmak üzere görevlendirilen adli destek görevlisidir (ADMHY, 2021).

Adli kontrol, şüpheli veya sanığın tutuklanması yerine bir veya birden fazla yükümlülüğe tâbi tutularak, toplum içinde denetimini öngören bir koruma tedbiridir (Denetimli Serbestlik Yönetmeliği, 2021).

Adli sosyal hizmet, hem ceza hem hukuki adalet sistemleri içinde kanunlara, adli konulara ve çocuk gözetimi, boşanma, velayet, vesayet, çocuk suçluluğu, çocuğun hakları, zorunlu tedavi programları, bakım ve ceza ehliyeti gibi konuları içeren ihtilaf veya suçla ilgili durumlara yönelik sosyal hizmet uygulamasıdır (Barker, 2014).

Adli sosyal hizmet, hukuk ve yasal sistemlerle ilişkili konulara ve sorunlara cevap veren sosyal hizmetin bir uygulamasıdır. Sosyal hizmetin bu uzmanlık alanı suçlu sanıkların değerlendirildikleri, yetkinlik ve sorumluluk konularında rehabilite edildikleri klinik ve psikiyatrik hastanelerin çok ötesinde olup yasal konular ve davalarla ilişkili sosyal hizmet uygulamasını içermektedir. Çocuk velayeti, ayrılma, boşanma, ihmal, ebeveynlik haklarının iptali, çocuk ve eş şiddetinin etkileri, çocuk ve yetişkin adalet sistemi, cezaevleri ve zorunlu tedavi uygulamalarını içermektedir (National Organization of Forensic Social Work [NOFSW], 2023).

Aile arabuluculuğu (family mediation), ayrılık ya da boşanma aşamasında olan çiftlerin aralarındaki anlaşmazlıkları tarafsız bir arabulucu (mediator) yardımıyla çözümleyerek mahkeme süreci öncesinde ortak bir uzlaşmaya varabilmelerini sağlamaya yönelik bir uygulamadır (İl, 2009).

Arabuluculuk, sistematik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getiren, onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştiren, tarafların çözüm üretmediklerinin ortaya çıkması hâlinde çözüm önerisi de getirebilen, uzmanlık eğitimi almış olan tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişinin katılımıyla ve kamu hizmeti olarak yürütülen ihtiyari bir uyuşmazlık çözüm yöntemidir (Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Yönetmeliği, 2018).

Bağımlılık, bir hastalık ve bir sendromdur. Bağımlılık, bireyin kullandığı maddeyi birçok kez bırakma girişiminde bulunmasına rağmen bırakamaması, giderek madde dozunu arttırması, kullanmayı bıraktığında yoksunluk belirtilerinin ortaya çıkması, zararlarını görmesine rağmen kullanmayı sürdürmesi, zamanının büyük bölümünü madde arayarak geçirmesi ile bireyin fiziksel, psikolojik ve sosyal işlevlerini bozan bir durumdur (Ögel, 2001; Ögel, 2014).

Ceza infaz kurumları, mahkeme tarafından hürriyeti bağlayıcı cezaya hükümlü olanların cezalarının infaz edildiği yerlerdir. Tutukevi ise mahkeme tarafından verilen tutuklama kararlarının infaz edildiği yerlerdir. Cezaevi, hükümevinin karşılığı olduğundan dolayı, tutukevleri ve islahevleri bu kavramın

dışında kalmaktadır. Bu nedenle, hürriyeti bağlayıcı cezaların ve tutuklama kararlarının infaz edildiği tüm kurumları kapsayacak daha geniş anlamli bir kavram olarak, ceza infaz kurumları kavramının kullanılması daha yerindedir (Sağlam, 2003).

Ceza sorumluluğu, bir seçim yapma durumu ve yeteneği olmasına rağmen yasalara uymayan davranışlarda bulunulmasıdır (Yıldız, 2002).

Ceza, Arapça bir kelime olup “uygunsuz davranışlarda bulunma, sıkıntı, üzüntü, acı veren bir işlem yada yaptırım ve suçu işleyen kişinin yaşamına, özgürlüğüne, onuruna, mallarına karşı yasaların öngördüğü yaptırımlar” olarak tanımlanmaktadır. Foucault Hapishanenin Doğuşu isimli kitabında “Ceza” isimli ikinci kısmında suçlunun daima toplum tarafından düşman olarak algılandığı görülmektedir. Bu nedenle insanlara suçları karşılığında bir ceza yaptırımı uygulanmaktadır (Foucault, 2017).

Çocuk istismarı, çocuğun sağlığını, yaşamını ve gelişmesini tehlikeye atacak şekilde bir yetişkin, toplum veya ülkesi tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlar, haklarını ihlal eden her türlü eylem ve eylemsizliklerin tümüdür (DSÖ, 2006).

Çocuk izlem merkezi, çocuk istismarının önlenmesi ve istismara uğrayan çocuklara bilinçli ve etkin bir şekilde müdahale edilmesi amacıyla, öncelikli olarak cinsel istismara uğramış çocukların ikincil örselenmesini asgariye indirmek, adli ve tıbbi işlemlerin bu alanda eğitimli kişilerden oluşan bir merkezde ve tek seferde gerçekleştirilmesini temin etmek üzere kurulan merkezlerdir.

Çocukla Kişisel İlişki: Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi’nin 2. maddesinde kişisel ilişkinin ne anlama geldiği tespit edilmiştir. Anılan maddeye göre kişisel ilişki; çocuğun birlikte yaşamadığı anne veya babası ya da üçüncü kişinin yanında “sınırlı bir süre için birlikte kalması veya görüşmesi, çocukla söz konusu kişi arasındaki her türlü iletişim şekli, söz konusu kişiye çocuk hakkında ya da çocuğa bu kişi hakkında bilgi aktarımını” ifade eder (Mardin, 2018).

Denetimli serbestlik memuru, denetimli serbestlik müdürlüğü veya bürosunda kadrolu veya sözleşmeli olarak görev yapan infaz ve koruma memuru ile diğer memurlardır (Denetimli Serbestlik Yönetmeliği, 2021).

Denetimli serbestlik uzmanı, denetimli serbestlik müdürlüğünde ek ders karşılığı görev yapan öğretmenler ile geçici veya kadrolu görev yapan psikolog, sosyal çalışmacı, sosyolog ve öğretmendir (Denetimli Serbestlik Yönetmeliği, 2021).

Denetimli serbestlik, mahkemece belirtilen koşullar ve süre içinde, denetim ve denetleme planı doğrultusunda şüpheli, sanık veya hükümlünün toplum içinde denetim ve takibinin yapıldığı, iyileştirilmesi ve topluma kazandırılması için ihtiyaç duyulan her türlü hizmet, program ve kaynakların sağlandığı bir infaz sistemidir (Denetimli Serbestlik Yönetmeliği, 2021).

Detoksifikasyon, tıbbi bir dönem olup, kullanılan maddenin bırakıldıktan sonra ortaya çıkan yoksunluk belirtilerinin kaldırılmasını hedeflemektedir. Her maddenin yoksunluk belirtilerinin niteliği ve şiddeti farklı olması nedeniyle yoksunluk belirtilerinin şiddeti bireysel farklılıklar göstermektedir (Ögel, 2014).

Ektomorf, hassas, nazik, ince uzun, düşük omuzlu, küçük yüzlü kimselerdir

Elektronik izleme, şüpheli, sanık veya hükümlülerin elektronik yöntem ve araçlar ile toplum içinde izlenmesini, gözetim ve denetim altında tutulmasını sağlayan, mağdurun veya toplumun korunmasını destekleyen uygulamalardır (Denetimli Serbestlik Yönetmeliği, 2021).

Endomorf, bu grupta bulunan bireyler yuvarlak bedenli, kısa, küçük kemikli ve yumuşak tenli kişilerdir.

Esrar ve türevleri, haşhaş, marihuanna, nikotin ve anabolik steroidlerdir. Genel adı ile kenevir, ülkemizdeki adlandırması ile esrar dünya genelinde en yaygın kullanılan uyuşturucu olmaya devam etmektedir (TUBİM, 2021).

Farik ve Mümeyyizlik, Fark etme ve sorumlu olma olarak tanımlanan bu kavramının anlamı; Sezgin, iyiyi kötüden, eğriyi doğrudan ayırt etme yeteneğine (temyiz gücü) gücü, görme ve seçme yeteneğidir (Adalet Bakanlığı Hukuk Sözlüğü, 2023).

Hak, hukuk düzeni tarafından şahıslara tanınmış olan yetkiler; Dava veya iddiada gerçeğe uygunluk, doğruluk (Hukuk Sözlüğü, 2023; Türk Dil Kurumu (TDK), 2023). Bir şeyi kullanma yetkisi ve iznidir.

Halüsinojenler, birey tarafından algılanan ve gerçekte var olmayan işitsel (sesler) ve görsel nesnelere. LSD, Meskalin ve Peyote, PCP, MDMA (ecstasy) gibi maddelerdir. Amfetamin tipi uyarıcılara benzer etkileri olan MDMA/Ecstasy, psikoaktif ve uyarıcı etkileri olan phenethylamine grubunda sentetik yollarla ele edilen bir maddedir (TUBİM, 2021).

Hukuk, toplumu düzenleyen ve devletin yaptırım gücünü belirleyen yasaların bütünüdür (TDK, 2023); İhtimai hayat nizamının muhafaza ve idamesi için cemiyet azası sıfatıyla fertlerle fertler, veya cemiyetle -yani devletle- fertler,

yahut muhtelif devletler arasındaki münasebetleri tanzim eden usul ve kaidelerdir (Hukuk Sözlüğü, 2023).

Hüküm, yapılmakta olan soruşturma neticesinde yargılama sonucunda hâkimin yargılamayı sonlandırma kararı vermesidir (Hekimoğlu, 2001). Mahkeme kararı olan hükme ayrıca ilam da denilmektedir.

Hükümlü, hakkındaki mahkumiyet hükmü kesinleşmiş olan kişilerdir (Hukuk Sözlüğü, 2023).

Hükümlü, kişi hakkında yapılmakta olan yargılama sonucunda hakkında mahkûmiyet kararı ve hükmü verilen kişiye denir (Kamer, 2007).

İkincil (Sekonder) Mağduriyet: Suç nedeniyle ortaya çıkan mağduriyetten sonra, mağdurun hizmet almak amacıyla temasa geçtiği farklı kurum ve kuruluşlarda çalışan görevlilerin tutum ve davranışları dolayısıyla ortaya çıkan mağduriyet anlamına gelmektedir (Mağdura Yaklaşım Kılavuzu, 2021).

İnfaz, bir kararı, bir yargıyı yerine getirme, uygulama, yürütüm. Yargı sonunda verilen kararın uygulanması (Hukuk Sözlüğü, 2023).

İnfaz, yapma, yerine getirme, gereğini yapma ve icra etme anlamına gelir (Atalay, 2015).

Kamuya yararlı bir işte çalıştırma, toplumsal katılım ile hükümlünün iyileştirilmesini ve topluma kazandırılmasını amaçlayan, hükümlünün topluma verdiği zararı kamu hizmetinde ücretsiz çalışarak geri ödemesini ve bu şekilde kamu düzeninin sağlanmasını esas alan bir seçenek yaptırımdır (Denetimli Serbestlik Yönetmeliği, 2021).

Kırılgan Grup, adli destek görevlileri tarafından yapılan bireysel değerlendirme sonucunda suçtan daha fazla etkilendiği ve korunması gerektiği tespit edilen mağdurlar ile adli sisteme dâhil olan çocuklardır (ADMHY, 2021).

Kovuşturma, iddianamenin savcılık aşamasından sonra mahkemenin kabul etmesiyle savcılıktan sonra karar verilmesine kadarki süreçtir (Hukuk Sözlüğü, 2023).

Madde bağımlılığı tedavisi, uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri kullanan kişinin bağımlılık yapan maddeden vücudunun arındırılmasına, bu maddelerin kesilmesi sonucunda ortaya çıkan yoksunluk belirtilerinin giderilmesine, iyilik halinin sürdürülmesine yönelik yürütülen farmakolojik ve psiko-sosyal müdahaleleri ifade eder. Bu tedavi işlemleri, uyuşturucu veya uyarıcı madde tedavisine ilişkin mevzuat hükümleri uyarınca ilgili sağlık kurumu tarafından

ayaktan veya yatarak tedavi programına göre yerine getirilir (Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği, 2021).

Madde bağımlılığı, sentetik ya da doğal olan bir maddenin, yinelenerek kullanılmasıyla ortaya çıkan bir zehirlenme durumu ve APA (American Psychological Associatio)'ya göre, bireyin psikoaktif madde kullanmasını kontrol edememesi ve negatif sonuçlarını bilmesine rağmen kullanımını sürdürmesiyle ortaya çıkan bilişsel, davranışsal ve psikolojik belirtiler şeklinde tanımlanmaktadır (Ögel, 2002).

Maddi (Objektif) unsur, ceza hukukunda suç, toplumun değer verdiği yararlarla 'tahammül edilemeyecek' zarar ve tehlikenin yaratılması şeklinde de tanımlanmaktadır (Önder, 1991)

Manevi (Subjektif) unsur, kast ve taksir manevi suçun unsurlarıdır. Kast, suç tipinin gerçekleştiğinin bilinmesi, istenmesi ve farkında olunmasıdır (Heinrich, 2014).

Mağdur, haksızlığa uğramış (Hukuk Sözlüğü, 2023), bir olayda veya fiilde haklarından mahrum edilmiş, suçun hedefi olmuş, suçtan olumsuz etkilenmiş (Fiziksel, duygusal, sosyal, ruhsal, ekonomik vb.) bireylerdir.

Mağdur, suç nedeniyle fiziksel, zihinsel, ruhsal veya ekonomik olarak doğrudan zarar gören gerçek kişidir. Bu kapsamdaki mağdurlar, çocuk, yaşlı, engelli, yabancı uyruklu, şiddet mağdurları, cinsel suç, aile içi şiddet, terör suçu, insan ticareti, ayrımcılık ve nefret ve trafik kazası mağdurları şeklinde tanımlanmaktadır (Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Yönetmeliği, 2021; Mağdur Destek Kılavuzu, 2021).

Müracaatçı, sosyal hizmet mesleğinin odağında yer alan ve hizmetlerinden faydalanan birey, aile, grup, topluluklar ve toplumdur.

Psikoaktif (Psikotrop) madde, merkezi sinir sisteminde etkisini gösteren ve beynin işlevlerini değiştirerek algıda, ruh hâlinde, bilinçlilikte ve davranışta geçici değişikliklere neden olan kimyasal maddelerdir (https://tr.wikipedia.org/wiki/Psikotrop_madde, 2021).

Relaps (Yeniden başlama), bağımlılık yapan maddelerden herhangi birini kullanmış olan bireyin maddeyi yeniden almaya başlaması ve bu alımı sürdürmesi yineleme, tekrarlama, depresme ve nüks aynı anlamları taşıyan kavramlardır (Çakmak ve Evren, 2006).

Soruşturma, suçun işlenmesinden başlayarak yargı verilineye dek, kolluk, savcı, yargıç yönünden yapılan inceleme, araştırma ve kanıtların toplanması işleminin tümüdür (Hukuk Sözlüğü, 2023).

Sosyal araştırma raporu, şüpheli veya sanığın geçmişi, ailesi, çevresi, eğitimi, kişisel, sosyal, ekonomik, ruhsal ve psikolojik durumu ile çevresinin sistemli bir bakış açısıyla değerlendirildiği, topluma ve mağdura karşı taşıdığı risk ile ihtiyaçlarının belirlendiği ve bu ihtiyaçlara yönelik hizmet, program ve kaynaklarla ilgili önerileri içeren hüküm öncesi rapordur (Denetimli Serbestlik Yönetmeliği, 2021).

Sosyal çalışma görevlisi, sosyal hizmet, psikolojik danışmanlık ve rehberlik ve psikoloji alanlarında eğitim veren kurumlardan mezun meslek mensuplarıdır (Çocuk Koruma Kanunu, 2005).

Sosyal inceleme raporu, sosyal hizmet mesleğinin kendi bilimsel yöntemlerini kullanarak sistematik bilgiye ulaştığı SİR'ler (Uluğtekin, 2011) hukuk sistemi içinde sosyal hizmet uzmanının bilimsel değerlendirme, tespit ve önerilerini temsil eden legal bir belgedir.

Sosyal inceleme, sosyal hizmet mesleğinin ve disiplinin gerektirdiği şekilde sosyal hizmet uzmanı tarafından müracaatçı sistemi ile görüşme yapılması, müracaatçı sisteminin sosyal, duygusal, fiziksel, bilişsel, ahlaki, ilişkisel ve bunlara ilişkin yaşadığı sorun ve sıkıntıların mikro, mezzo ve makro düzeyde incelenmesi işlemidir.

Suç, bir yasayı ihlal ederek işlenen ya da yerine getirilmeyen eylem veya eylemlerdir (Zastrow, 2017). Törelere, ahlak kurallarına aykırı davranış; Yasalara aykırı davranış ve cürümdür (Hukuk Sözlüğü, 2023). Yazılı ve yazılı olmayan toplumsal kural ve normları ihlal etme ve uymama eylemleridir.

Suç, ister yazılı hukuk kuralları, ister yazılı olmayan kültürel kurallar ile tanımlanmış olsun, sonuçta bireylerin suç olarak tanımlanan eylemleri özelliği ve niteliğine göre bir yaptırımı ve cezayı gerektirmektedir.

Suç, kavramı üstünde henüz anlaşılmış bir tanım yoktur. Suç kelimesi toplumdan topluma, devletlerarasında ve zamandan zamana değişebilmektedir. Suçun toplum tarafından tanımlanması toplumların kendine özgü birtakım özellikleri ve yapılarına bağlı olarak şekillenir (Önkal ve Sarı, 1973). Suç, törelere, ahlak kurallarına aykırı davranış; yasalara aykırı davranış, cürümdür (Adalet Bakanlığı Sözlüğü, 2023).

Suçta sürüklenen çocuk, kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuk olarak tanımlanmaktadır (Çocuk Koruma Kanunu, 2005).

Taksir: Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyerek gerçekleştirilmesidir (TCK, 2004). Taksir, iradi olarak işlenen bir icra ya da ihmal eyleminden, fail tarafından istenmemiş olmalarına rağmen, kanunun cezalandırdığı sonuçların meydana gelmesi halidir (Adalet Bakanlığı Hukuk Sözlüğü, 2023).

Tekrarlanan Mağduriyet: Aynı kişiye karşı belirli bir süre içinde birden fazla kez suç işlenmesi sonucu oluşan mağduriyet, tekrarlanan mağduriyet olarak ifade edilmektedir (Mağdura Yaklaşım Kılavuzu, 2021).

Tolerans, maddenin sürekli kullanılması sonucu etkisinin azalması durumudur. Kişi aldığı maddenin yarattığı etkiyi yeniden yaşamak için madde almaya başlar. Ancak aynı miktarda madde almasına rağmen bir önceki alımında deneyimlediği etkiyi yaşayamaz ve maddenin miktarını arttırmaya başlar (Crouch ve Karch, 1998).

Tutuklu, mahkemece kişinin suç işlediği kesin olmamakla beraber, kuvvetli şüpheli olması sebebiyle mahkeme tarafından tutuklama kararı verilen kişiye denilmektedir (Adalet Bakanlığı CTE Genel Müdürlüğü, 2018).

Uçucu maddeler, çözücüler, yapıştırıcılar, boyalar, boya inceltici tinerler ve sıvı yakıtlar (çakmak gazı) bu grupta yer alırlar. Ayrıca, benzin, daksil, aseton, bali ve ayakkabı boyası da sık koklanan uçuculardır. Oral yolla kullanılırlar ve mutluluk ve heyecan artırma etkileri vardır. Yüksek dozlarda kullanımı, korkusuzluk, illüzyonlara görsel ve algı kusurlarına yol açarlar. Beden algısı değişebilir, konuşma güçlüğü, konuşma hızında yavaşlama, dengesiz yürüme gibi belirtilere yol açarlar. Kesilmeleri halinde uykusuzluk, huzursuzluk, kusma, bulantı ve terlemeye neden olurlar (Dilbaz ve diğ., 2014).

Uyarıcılar, kafein, kokain, crack, amfetamin, bitül nitrat ve amil nitrat bu grupta yer almaktadır. Bunlar, oral yolla, enjekte edilerek, koklayarak, duman yoluyla ve soluyarak kullanılırlar. Kullanımı halinde endişe, çarpıntı, uykusuzluk, heyecan, vücut sıcaklığında artış, halüsinasyon görme, titreme gibi belirtiler ortaya çıkar. Aşırı dozda kullanımı, hissizlik, uyku hali, sinirlilik, depresyon, şaşkınlığa neden olabilir. Örneğin, amfetaminler, zindelik ve performans artırma amaçlı kullanılan parti ilaçlarıdır. Speed, kuvvet hapi, esmer güzeli gibi isimler alırlar (Zastrow, 2013; Dilbaz ve diğ., 2014).

Uyuşturucular, afyon, morfin ve eroin yer almaktadır. Eroin afyondan doğal olarak oluşan morfinin asetilasyonundan elde edilen yarı sentetik bir opioiddir (TUBİM, 2021). Bunlar, oral, koklama, duman yolu ve enjekte edilerek kullanılırlar. Uyuşukluk, solunum zorluğu, bulantı, öfori, kasılma, çarpıntı, koma ve aşırı dozda kullanımı ölüme neden olabilmektedir (Zastrow, 2013; Dilbaz ve diğ., 2013).

Vasi, vesayet altındaki küçüğün veya kısıtlının kişiliği ve malvarlığı ile ilgili bütün menfaatlerini korumak ve hukukî işlemlerde onu temsil etmekle yükümlüdür (Medeni Kanun, 403. Madde).

Velayet, küçüklerin, bazı durumlarda da ergin kısıtlı çocukların kişiliğine, mallarına özen göstermek ve onu temsil etmek konusunda ana babaya yüklenen görevlerle, bunların çocuğun yararına uygun biçimde yerine getirilmesini sağlayan yetkileri içeren ve yalnızca çocuğun korunması amacını güden bir kurumdur (Akyüz, 2021).

Velayet, reşit olmayanların (18 yaşından küçüklerin) ve hakim tarafından kısıtlanan ergin çocukların bakım ve eğitimlerinin sağlanması amacıyla anne babaya tanınmış hak ve ödevlerdir. Türk medeni kanununda çocuğun velayeti sadece anne ve babaya bir hak verilmiştir. Başka bir deyişle **velâyet**, küçüklerin ve istisnâ olarak kısıtlı ergin çocukların bakımını, korunmasını ve çeşitli yönlerden yetiştirilmesini sağlamak amacıyla, ana babanın, çocukların kişiliklerinin ve mallarının korunmasıyla, onların temsili konusunda sahip oldukları hak, yetki ve ödevlerdir (Öztañ, 2015).

Vesayet, küçük veya kısıtlıların haklarının korunması amacıyla özel hukuk tarafından düzenlenen ve bir kamu hizmeti niteliğini taşıyan kurumsal sistemdir. Vasi ise, kanunun öngördüğü durumlarda, küçük veya kısıtlı kişilerin haklarını korumak üzere mahkeme tarafından atanan kanuni temsilci (Hukuk Sözlüğü, 2023).

Yatıştırıcılar, alkol, uyku hapları ve sakinleştiricilerdir. Genelde oral yollarla kullanılırlar. Kullanımı halinde konuşma bozukluğu, şaşkınlık, koordinasyon bozukluğu, çarpıntı, göz bebeklerinde büyüme gibi etkileri ortaya çıkmaktadır. Ayrıca aşırı dozda kullanımı koma ve ölüme de neden olabilmektedir. Alkol, tipi, miktarı kadar kullanan kişinin metabolik özellikleri, yaş ve cinsiyeti alkolün etkisinde değişkenliğe neden olabilir. Yoksunluğunda terleme, titreme, huzursuzluk gibi fiziksel belirtiler, sarhoşluk halinde santral sinir sistemi üzerinde oluşturduğu etkilere bağlı olarak algılama, muhakeme ve davranış yönetiminde sorunlara neden olur (Zastrow, 2013; Dilbaz ve diğ., 2014; Ögel, 2014).

Yoksunluk, madde kullanımından sonra maddenin bırakılması neticesinde ortaya çıkan titreme, terleme, huzursuzluk, bulantı ve gerginlik gibi belirtilerin yaşandığı durumdur (Sussman ve Ames, 2008).

Yükümlü, haklarında yükümlülük kararı verilen, denetim altına alınan veya tedbir kararı verilen ve denetimli serbestlik müdürlüğüne toplum içinde denetim, takip ve iyileştirilmesi yapılan şüpheli, sanık veya hükümlüyü, ifade eder.